

Monitorizarea mass-media în campania electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010

Raport nr.1
28 septembrie – 10 octombrie 2010

Acest raport este realizat în cadrul proiectului „Monitorizarea mass-media în campania electorală”, cu susținerea financiară a Ambasadei Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord la Chișinău, a Consiliului Europei și a Fundației Est-Europene, din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, Fondul Național pentru Democrație (NED), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID,) prin intermediul Fundației Eurasia. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

1. Date generale

1.1 Obiectivul proiectului: monitorizarea și informarea publicului asupra comportamentului mass-media în campania electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din Republica Moldova.

1.2 Perioada de monitorizare: 28 septembrie – 28 noiembrie 2010

1.3 Criteriile de selectare a instituțiilor mass-media supuse monitorizării:

- forma de proprietate (public și privată)
- audiența/ impactul
- limba difuzării

1.4 Mass-media monitorizate:

TV: Moldova 1, Prime TV, 2 Plus, NIT, N4, Jurnal TV, Publika TV

Radio: Radio Moldova, Prime FM, Vocea Basarabiei

Presa scrisă: *Timpul de dimineață, Moldova Suverană, Nezașisimaia Moldova, Flux, Jurnal de Chișinău, Komsomolskaia pravda v Moldove, Evenimentul Zilei, Panorama, Golos Bălți (Bălți), Vesti Gagauzii (Comrat), Cuvântul (Rezina), Gazeta de Sud (Cimișlia).*

Agenții de presă și portaluri web: Moldpres, Infotag, www.omg.md, www.unimedia.md

1.5 Orarul monitorizării

TV: Luni – vineri: de la 6.00 până la 9.00 și de la 18.00 până la 23.00

Sâmbătă și duminică: de la 8.00 până la 22.00

Radio : De la 6.00 până la 13.00 și de la 17.00 până la 20.00, zilnic.

Presa scrisă/Agenții de știri/Portaluri web: întreg conținutul, zilnic.

1.6. Echipa

Proiectul este realizat de Centrul pentru Jurnalism Independent în parteneriat cu Asociația Presei Independente și Institutul de Marketing și Sondaje IMAS-INC Chișinău.

2. Cadrul metodologic

Date statistice: Metodologia monitorizării a fost elaborată de Oxford Media Research pentru proiectele de monitorizare ale Organizației Internaționale Campania Globală pentru Libertatea de Exprimare “Articolul XIX”. Caracteristicile acestei metodologii sunt următoarele: folosirea indicatorilor 1) cantitativi, inclusiv tipul, durata, tematica mediatizării, sursele știrilor, frecvența și durata apariției concurenților electorali în buletinele de știri, și 2) calitativi, stabilindu-se părtinirea postului monitorizat în reflectarea evenimentelor. Fiecare știre sau opinie este supusă unei evaluări de conținut și de context, pentru a determina dacă sunt favorabile sau defavorabile unui sau altui partid /unei sau altei formațiuni politice. Un conținut și/sau un context al știrii pozitiv ori negativ nu indică neapărat tendențiozitatea sau partizanatul postului care difuzează știrea. E posibil ca știrea să favorizeze sau să defavorizeze pe unul dintre subiecți, și, cu toate acestea, să fie echidistantă și corectă din punct de vedere profesional. Numai dacă există tendința, pe o anumită perioadă de timp, ca unul dintre subiecți să fie favorizat sau defavorizat, atunci se poate spune că e vorba despre un dezechilibru.

Studii de caz: Ținând cont de impactul major pe care îl are audiovizualul asupra creării opiniei publice și de credibilitatea mare a acestuia în rândul populației, a fost făcută o analiză de conținut a materialelor care au tratat cele mai importante subiecte difuzate de cele 10 posturi audiovizuale. S-a urmărit identificarea unghiurilor de abordare și modalitățile de prezentare a subiectelor relevante. Materialele au fost analizate atât din punctul de vedere al respectării principiilor unui jurnalism de calitate (obiectivitate, imparțialitate, pluralismul surselor de informare, separarea faptelor de opinie), cât și sub aspect tehnic, din perspectiva recurgerii la procedee tehnice pentru a amplifica sau diminua anumite mesaje.

Lista codurilor utilizate:

PDM – Partidul Democrat din Moldova
PCRM – Partidul Comuniștilor din Moldova
AMN – Partidul „Alianța Moldova Noastră”
PAM – Partidul Agrar din Moldova
PSM – Partidul Socialist din Moldova
PLD – Partidul Legii și Dreptății
PPCD – Partidul Popular Creștin-Democrat
PL – Partidul Liberal din Moldova
PSD – Partidul Social-Democrat
MFN – Mișcarea „Forța Nouă”
MR – Mișcarea „Ravnopravie”
PPR – Partidul Popular Republican
PRM – Partidul Republican din Moldova
UCM – Uniunea Centristă din Moldova
PUM – Partidul Umanist din Moldova
PMUEM – Partidul „Moldova unită – Edinaia Moldova”
PNL – Partidul Național Liberal
MAE – Mișcarea „Acțiunea Europeană”
PNT – Partidul „Pentru Neam și Țară”
PLDM – Partidul Liberal Democrat din Moldova
AIE – Alianța pentru Integrare Europeană
PRES – Președintele, președinția
PARL – Parlament
MIN – prim-ministrul, miniștrii
CEC – Comisia Electorală Centrală și birourile, secțiile electorale
GUV – funcționari din guvern
APL – administrația publică locală
PA – Poliția/armata/CCCEC/vama
DIP - Diplomați, oficiali și observatori străini de rang înalt
CET = Cetățeni
SOC = Societate civilă
SIN = Sindicate
EXP = Experti (străini și locali), observatori, sociologi, analiști, etc.
BUS = Business
MED = Mass media
JUD = Judecători, avocați, Procuratura, Curtea Constituțională
BIS = Biserica

Doc = Documente (rapoarte, Constituția, sondaje, etc.).
CCA= Consiliul Coordonator al Audiovizualului

3. Tendințe generale

3.1 Audiovizual

În perioada 28 septembrie – 10 octombrie 2010, cele 10 posturi de radio și tv monitorizate au difuzat un număr destul de mare de materiale cu impact electoral direct sau indirect. Pe lângă materialele ce vizează direct procesul electoral (cum ar fi dizolvarea parlamentului, stabilirea datei alegerilor, înregistrarea partidelor la Comisia Electorală Centrală (CEC), listele electorale), majoritatea posturilor vizate au urmărit și reflectat pe larg și procesul politic, în special disensiunile din interiorul Alianței de guvernământ, materialele de acest fel având o conotație electorală indirectă. Aceasta explică numărul mare de materiale la toate posturile monitorizate în care apar președintele interimar al țării și prim-ministrul, dar și ceilalți membri ai Alianței de guvernământ, vizați în subiectele controversate ce țin de modificarea Legii bugetului de către Guvern, fără a consulta Parlamentul.

Cele mai multe materiale au fost știri și emisiuni de opinie, în care reprezentanții diferitelor partide politice au apărut pe rol de surse citate direct sau indirect. Spoturi electorale și dezbateri electorale nu au fost puse pe post. Dintre posturile TV, cel mai mult spațiu pentru știri și emisiuni de opinie a fost alocat de Jurnal TV, urmat de Publika TV și NIT, iar dintre posturile radio – de Vocea Basarabiei.

La posturile publice Moldova 1 și Radio Moldova, pe lângă partidele constituyente ale Alianței pentru Integrarea Europeană, opinia asupra mai multor probleme și-au expus-o și reprezentanții PCRM, dar și unele partide extraparlamentare și experți independenți. De remarcat că posturile publice au renunțat la practica din anii precedenți de a începe buletinele de știri cu materiale favorabile pentru partidele de guvernământ. Buletinele de știri de la M1 și Radio Moldova au început în marea majoritate a cazurilor cu materiale ce tratează subiecte comunitare. Concurenții electorali au fost reflectați în majoritatea cazurilor neutru, dar au fost înregistrate și cazuri în care aceștia au apărut în lumină fie pozitivă, fie negativă.

Spre deosebire de campaniile precedente, postul privat cu acoperire națională Prime TV a reflectat pe larg subiectele cu conotație electorală, în materialele acestui post fiind prezentați atât membrii Alianței pentru Integrarea Europeană, cât și ai PCRM, preponderent în context neutru. În contrast, un alt post privat, cu acoperire națională, NIT a dat dovadă de un evident comportament partizan, făcând campanie pentru PCRM, acest partid fiind prezentat doar în lumină pozitivă și neutră. Totodată, Alianța de guvernământ și partidele componente ale acesteia au fost în marea majoritate a cazurilor criticate și defavorizate de către acest post.

Postul cu acoperire națională 2 Plus, care și-a lansat primele buletine de știri în toamna acestui an, a avut în perioada de referință un comportament pasiv, oferind publicului informație foarte sumară despre campania electorală. Postul respectiv, la fel ca și N4 (cu acoperire regională) nu au avut emisiuni de opinie în care ar fi fost vorba de viitoarele alegeri. Totuși, N4 a fost activ în reflectarea subiectelor de acest fel în buletinele de știri. Spre deosebire de campaniile precedente, în care politica editorială a N4 era vădit pro-PCRM și anti-partide de orientare liberală, în

primele două săptămâni de campanie din acest an, N4 a avut un comportament puțin mai echilibrat, oferind informații din mai multe perspective.

Posturile de știri Publika TV și Jurnal TV au reflectat activ evenimentele cu conotație electorală din perioada de raport, venind cu știri diverse în care au fost prezenți o mare parte din concurenții electorali, dar și cu multe emisiuni de opinie în cadrul cărora a fost tratat subiectul alegerilor. Concurenții electorali au fost prezentați preponderent neutru, dar și pozitiv, și negativ fără a fi remarcată vreo tendință evidentă de favorizare a anumitor concurenți.

Posturile de radio Prime FM și Vocea Basarabiei au reflectat activ subiectele cu caracter electoral direct sau indirect, în special în buletinele de știri și emisiunile de opinie. La Vocea Basarabiei se remarcă o defavorizare a PCRМ, în special în materialele de opinie, și favorizarea AIE, iar Prime FM a avut un comportament mai echilibrat în acest sens.

3.2 Presa scrisă/Agenții de presă/Portaluri web

Presa scrisă, inclusiv agențiile de presă și portalurile web, au început mediatizarea activă a perioadei electorale imediat după anunțarea datei alegerilor parlamentare anticipate. Acest lucru nu a necesitat eforturi editoriale suplimentare, deoarece presa era deja ancorată în reflectarea crizei politice și parlamentare din R. Moldova. În primele două săptămâni ale prezentei monitorizări tematicе, numărul materialelor jurnalistice publicate de ziare, agenții și portaluri a fost destul de mare, în cazul unor ziare (*Nezavisimaia Moldova, Jurnal de Chișinău, Evenimentul Zilei, Moldova Suverană, Panorama, Timpul de dimineață*) media articolelor despre alegeri și concurenții electorali înregistrați sau care urmează să fie înregistrați de Comisia Electorală Centrală fiind de 8-13 articole per ediție.

Ca și în campaniile electorale precedente, se menține divizarea presei în funcție de simpatiile/antipatiile electorale ale editorilor și jurnaliștilor. Majoritatea instituțiilor mass-media care în alegerile precedente au promovat intens Partidul Comuniștilor (*Nezavisimaia Moldova, Moldova Suverană, www.omg.md*) fac același lucru și în această campanie, PCRМ fiind prezentat doar în context pozitiv în știri și materiale de opinie. În același timp, oponenții politici ai comuniștilor – Alianța pentru Integrarea Europeană (AIE) în general și partidele PLDM și PL în particular, sunt prezentați aproape exclusiv în culori negre, fiind acuzați de maladministrare, conflict de interese, cumătrism și chiar de încălcare a legislației în vigoare. Contrar normelor deontologice, cele mai multe din materialele care conțin aceste acuzații nu prezintă și punctul de vedere al părții acuzate. Deseori aceste instituții mass-media citează surse de informații anonime, fac uz de limbaj denigrator și de atac la persoană.

Alte instituții mass-media (*Timpul de dimineață, Jurnal de Chișinău, Cuvântul, Gazeta de Sud*), ca și în campaniile electorale precedente, prezintă PCRМ preponderent în context negativ. În același timp, AIE ca și alianță de guvernământ apare în aceste ziare mai mult favorabil prin încercarea de a analiza problemele de care se ciocnesc guvernării și a justifica nereușitele acestora. Din aceeași categorie face parte și agenția de știri *Moldpres*.

O a treia categorie de instituții monitorizate (*Evenimentul Zilei, Panorama, parțial Komsomolskaia pravda v Moldove*) manifestă, din punct de vedere al politicii editoriale și al selectării știrilor pentru publicare, o atitudine mai mult sau mai puțin critică față de AIE și față de unele partide componente ale Alianței și, deocamdată, nu favorizează direct niciunul dintre

ceilați concurenți electorali. Ziarul *Flux* prezintă în context negativ toți concurenții electorali principali și favorizează Partidul Popular Creștin-Democrat.

În prima perioadă de monitorizare, agenția de știri *Infotag* și portalul www.unimedia.md au avut un comportament editorial relativ echilibrat, prezentând opinii și poziții diferite ale partidelor în contextul campaniei electorale.

Numărul materialelor de educație electorală, adică articole care prezintă modalitățile de exercitare a dreptului constituțional la vot, ca și al materialelor din categoria „Programe electorale speciale” (dezbateri cu participarea concurenților electorali, interviuri cu aceștia privind conținutul programelor electorale) este deocamdată foarte mic.

4. Datele monitorizării. Presa audiovizuală

4.1 Implicarea în campania electorală

4.1.1 TV

În perioada 28 septembrie – 10 octombrie, cele șapte posturi de televiziune monitorizate au avut un număr total de 1617 de materiale cu impact electoral, cu o durată totală de 101,2 ore.

Cel mai mare volum de materiale relevante au fost puse pe post de *Jurnal TV* și *Publika TV*, fapt explicat de specificul acestor două posturi de nișă, care difuzează 24 de ore din 24 (vezi Diagrama 1). În tematica buletinelor de știri au predominat politicul și procesul electoral, temele economice și sociale fiind abordate mai rar (Diagrama 1.1)

Diagrama 1. Volumul și genul materialelor electorale difuzate la posturile TV în perioada 28 septembrie-10 octombrie, sec

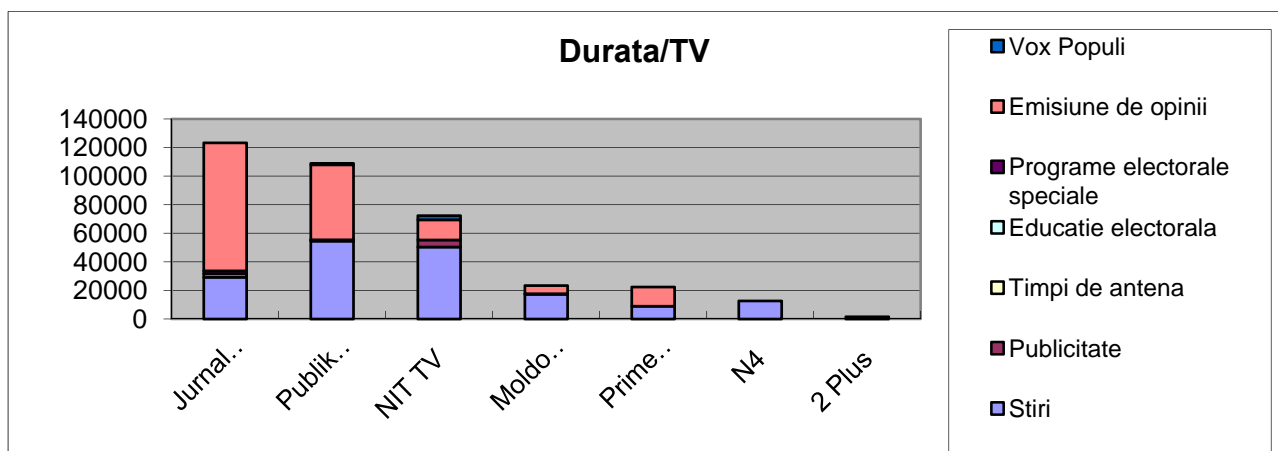
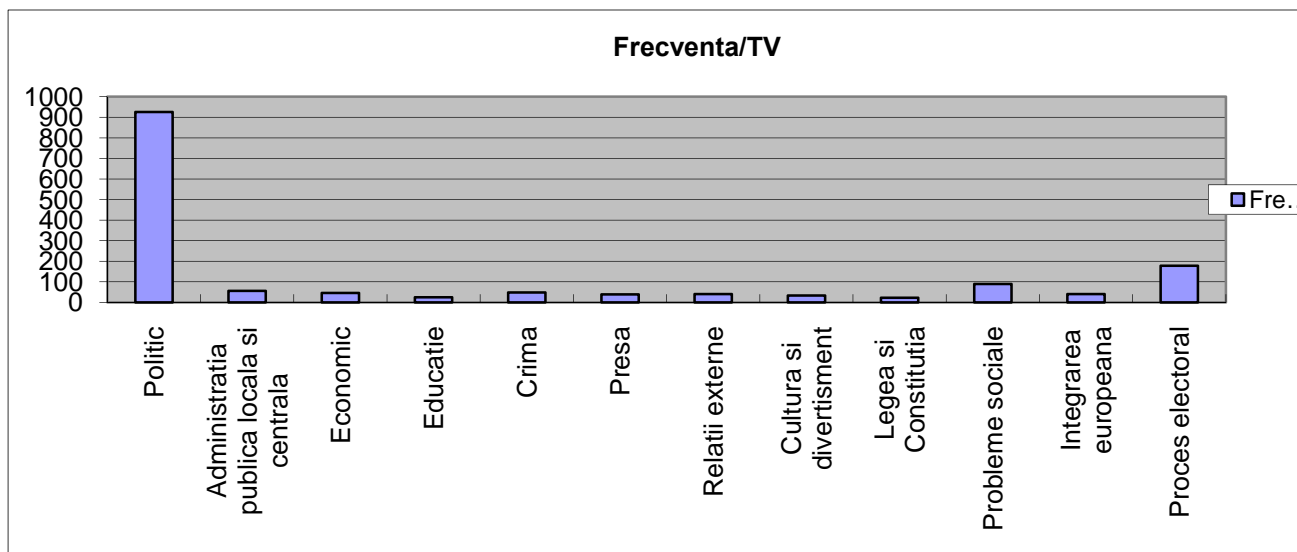

Diagrama 1.1. Temele abordate de posturile TV în perioada 28 septembrie-10 octombrie, frecvența

4.1.2 Radio

În perioada 28 septembrie -10 octombrie, cele trei posturi de radio monitorizate au difuzat 630 de materiale cu impact electoral cu durata totală de 38,7 ore .

Vocea Basarabiei s-a evidențiat prin volumul mare de știri și emisiuni de opinie, fiind și singurul dintre cele trei posturi care a avut și materiale de educație electorală. *Radio Moldova și Prime FM* au difuzat preponderent buletine de știri și materiale de opinie (Diagrama 2). Ca și la posturile TV, în tematica știrilor electorale difuzate de către posturile radio a prevalat politicul și procesul electoral (Diagrama 2.1).

Diagrama 2. Volumul materialelor electorale difuzate de posturile radio între 28 septembrie și 10 octombrie, sec.

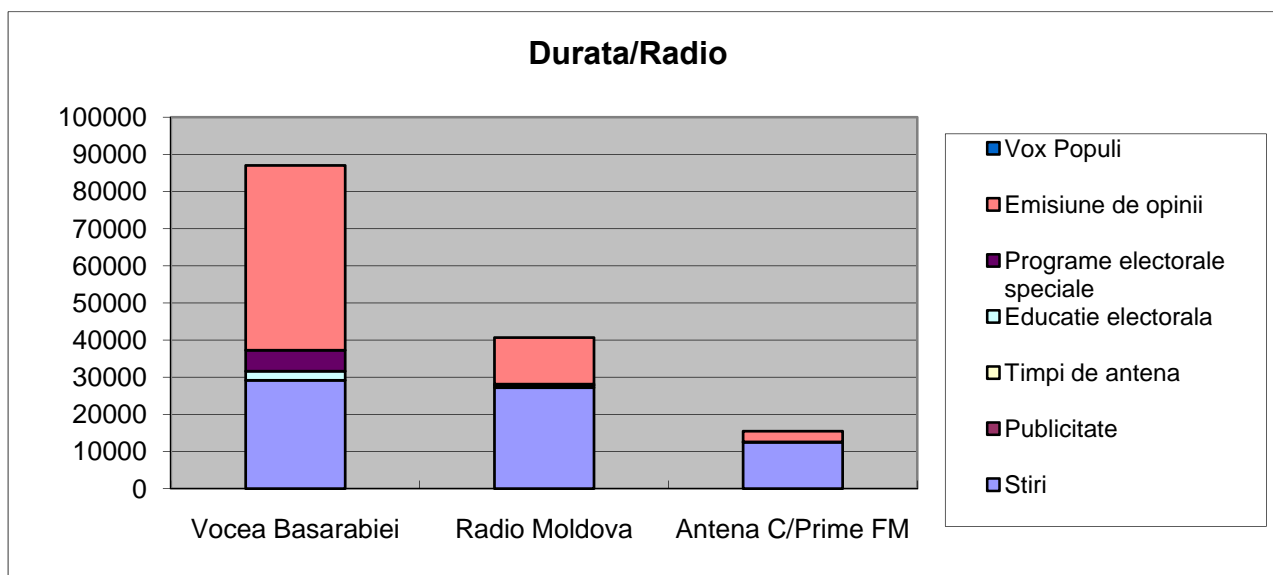
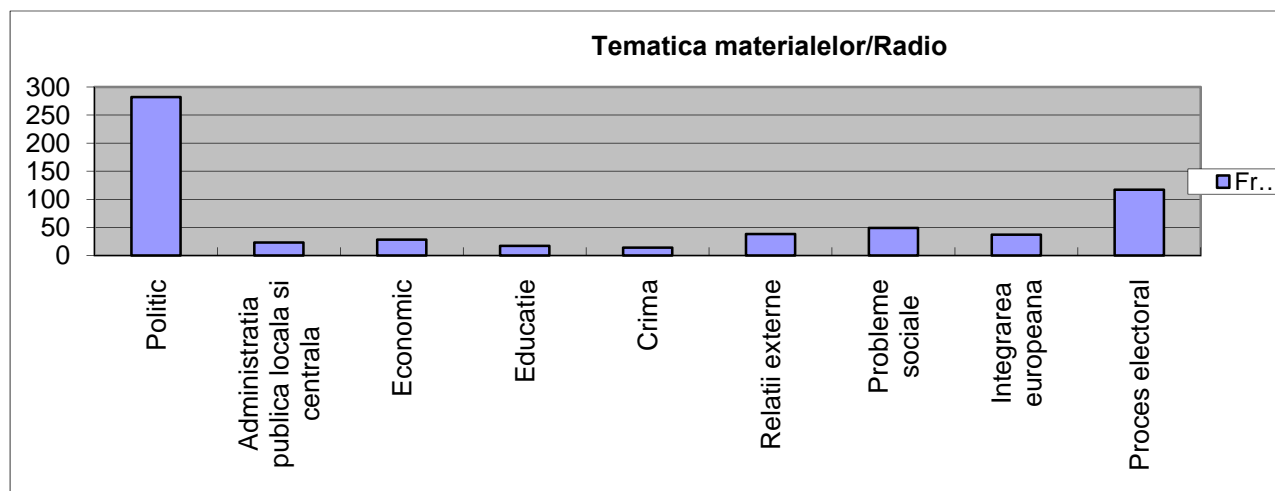

Diagrama 2.1. Temele abordate de posturile radio în perioada 28 septembrie-10 octombrie, frecvența

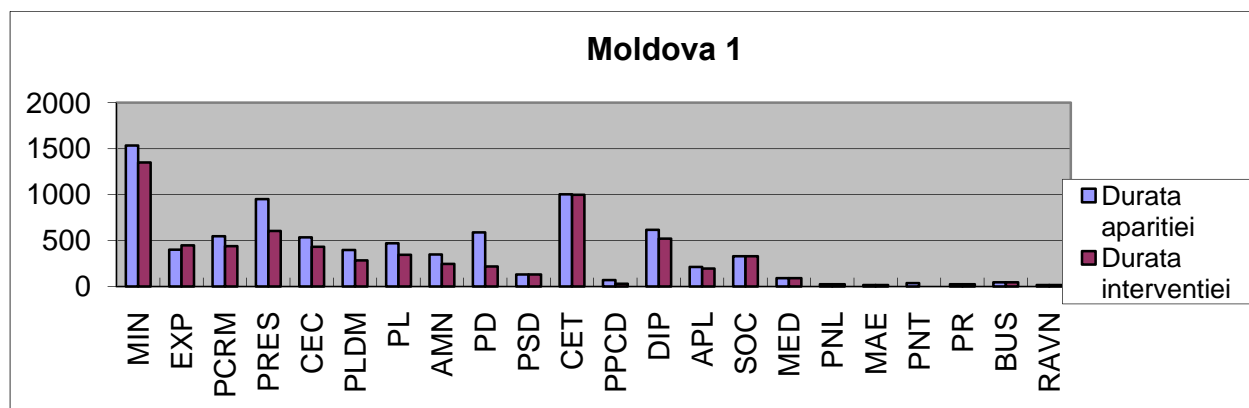

4.2 Frecvența citării concurenților electorali ca surse ale știrilor electorale, apariții la TV, intervenții directe în știri cu implicații electorale

În perioada 28 septembrie – 10 octombrie 2010, prim ministrul, președintele interimar al Republicii Moldova, liderii sau reprezentanții celor patru partide din Alianță au apărut de 149 de ori în calitate de surse în buletinele de știri de la Moldova 1. Apariția acestora pe ecranul televizorului a fost de 4292 sec. Partidul Comuniștilor a fost citat direct sau indirect de 36 de ori, cu o durată a apariției la tv de 524 secunde. Celelalte partide și candidați independenți luați împreună au servit drept surse de știri de 18 ori, reprezentanții lor apărând pe ecran timp de 324 sec. De menționat că postul public a avut un număr foarte mare de materiale în care sursele au fost cetățeni de rând – 48 de mențiuni, cu durata totală de 1004 sec, dar și societatea civilă, experți locali și străini, reprezentanți ai comunității internaționale.

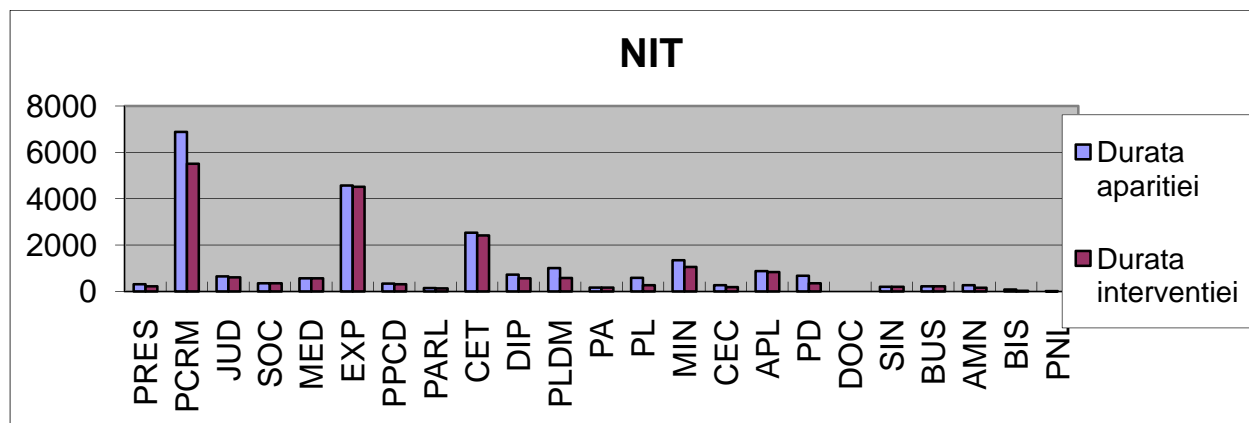
În emisiunile relevante puse pe post de Moldova 1 în perioada respectivă apar preponderent reprezentanții societății civile, experți și diplomați – 2248 sec și președintele interimar – 1643 sec.

Diagrama 3. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la Moldova 1, sec

La postul privat cu acoperire națională NIT, Președintele interimar, prim-ministrul și cele patru partide componente ale AIE au fost citați direct sau indirect de 294 ori, iar PCRM – de 218 ori. Durata apariției pe ecran este de 4318 sec pentru primii și, respectiv, de 6887 sec pentru PCRM. Celelalte partide extraparlamentare au apărut ca surse de 20 de ori în total, pe parcursul a 348 sec, dintre care în 16 cazuri (337 sec) a fost vorba de PPCD. În materialele de opinie au apărut preponderent reprezentanții PCRM, dar și membrii AIE, cu 5374 sec și, respectiv, 2254 sec.

Diagrama 4. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la NIT, sec.

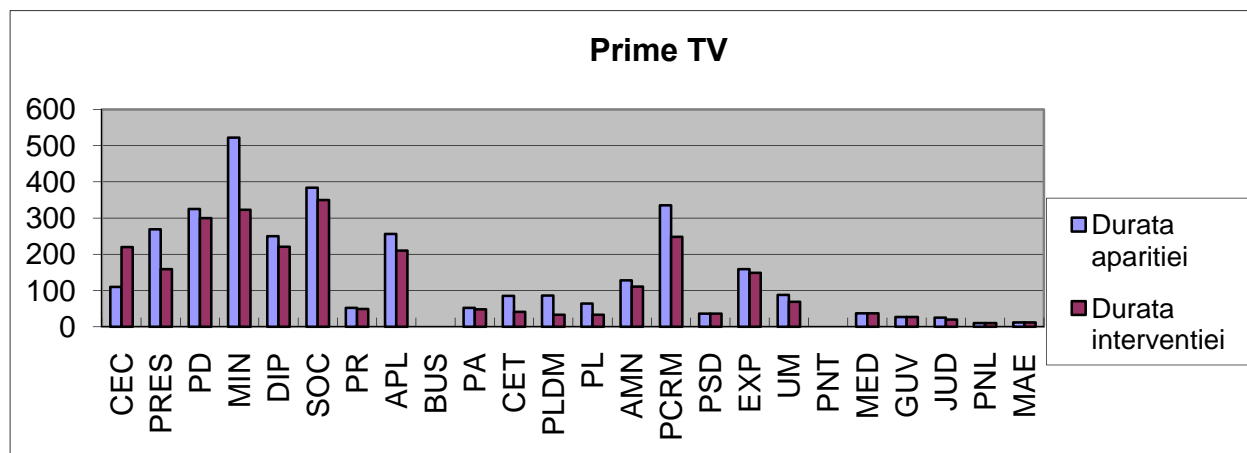

Postul privat cu acoperire națională Prime TV a recurs la o varietate de surse atunci când a reflectat subiecte cu impact electoral direct sau indirect, oferind deseori cuvânt atât reprezentanților concurenților electorali, cât și societății civile, oamenilor de rând, experților locali și internaționali, Comisiei Electorale Centrale etc. Membrii guvernului, reprezentanții președinției, parlamentului, dar și ai partidelor AIE au servit drept surse de informare directe sau indirecte în 66 de cazuri, apărând pe ecranul televizorului timp de 1394 sec. Aproximativ o pătrime din acest timp (330 sec) a revenit surselor din Partidului Democrat, la care s-a făcut referire de 15 ori. Principalul partid de opoziție PCRM a fost citat de 19 ori/335 sec. De remarcat că Prime TV a oferit cuvânt și unui șir de partide extraparlamentare – PR, PSD, UM, PNT, PNL, MAE.

În emisiunile puse pe post de Prime TV în perioada de raport, întâietatea îi revine PDM, care a apărut ca sursă timp de 5394 sec, reprezentanții partidului fiind de regulă invitații emisiunii

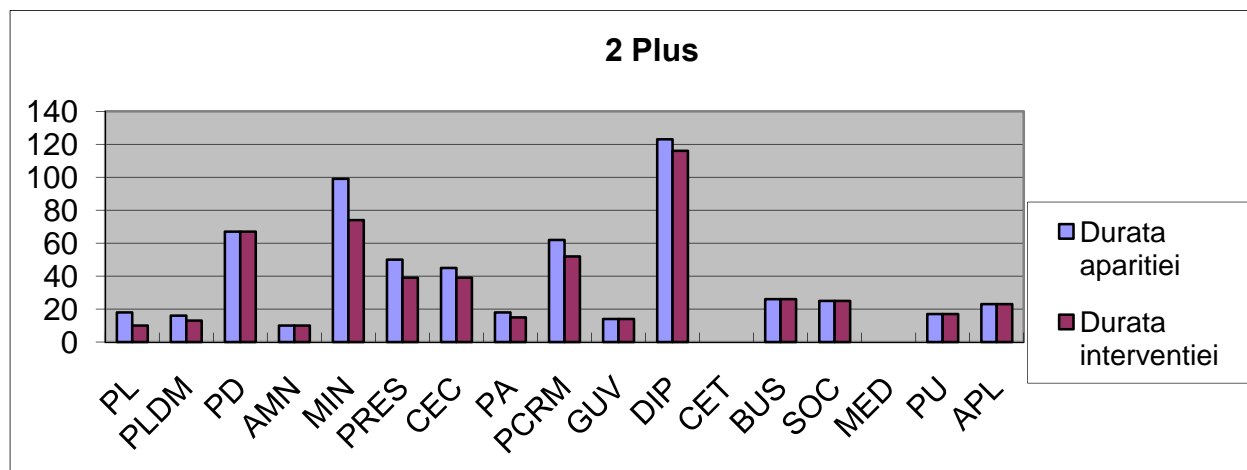
săptămânale „Prima sursă”. La celelalte partide din AIE, ca și la PCRM, s-a făcut trimitere rareori, aceștia figurând în subiecte separate incluse în emisiune.

Diagrama 5. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la Prime TV, sec.

Postul privat cu acoperire națională 2 Plus a fost mai puțin divers din punctul de vedere al pluralismului surselor, oferind cuvânt preponderent reprezentanților AIE și membrilor guvernului – citați de 17 ori, cu durata totală a apariției la tv de 274 sec. În jur de o pătrime din spațiu revine reprezentanților PDM – 4 apariții/67 sec, PL, PLDM și AMN apărând sporadic, mai rar, în condiții aproximativ egale. PCRM a fost citat de 3 ori, cu durata apariției pe ecran de 62 sec. 2 Plus nu a avut în perioada 28 septembrie-10 octombrie nici o emisiune relevantă prezentei monitorizării.

Diagrama 6. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe la 2 Plus, secunde

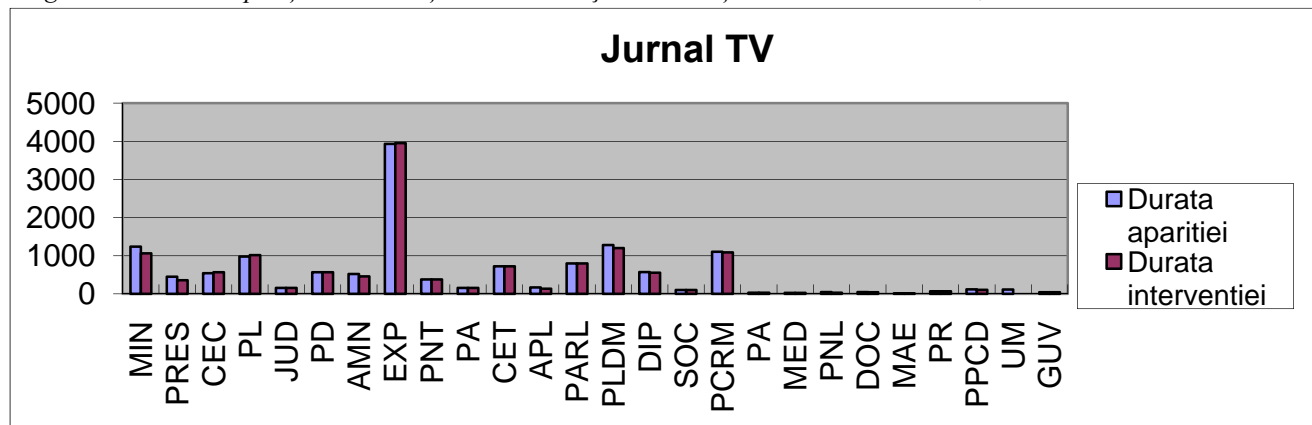
La postul de știri Jurnal TV, prim-ministrul, parlamentul, președinția, dar și cele 4 partide constituente AIE au fost citați direct sau indirect în buletinele de știri de 186 ori, apărând pe ecrane timp de 5882 sec în total. Reprezentanții PCRM au fost citați ca surse de 40 de ori, cu durata de 1104 sec.

De remarcat prezența partidelor extraparlamentare la Jurnal TV, acestea fiind citate de 37 de ori, cu durata de 747 sec., dintre care jumătate au revenit PNT – citat de 14 ori (379 sec). De

asemenea, deseori postul respectiv a oferit cuvânt experților străini și locali, care dețin întâietate în topul surselor, apărând pe ecran timp de 3934 sec.

Jurnal TV este lider la capitolul pluralism în materialele de opinie și emisiuni, în care au apărut 14 partide parlamentare și extraparlamentare. Cel mai mult spațiu a fost acordat partidelor aflate la guvernare, prim-ministrului și președintelui interimar – 29846 sec. Reprezentanții PCRM au fost citați ca surse doar timp de 449 sec. Printre partidele extraparlamentare se numără PNL, MAE, PPCD, PMUEM, PR, PNȚ, PUM.

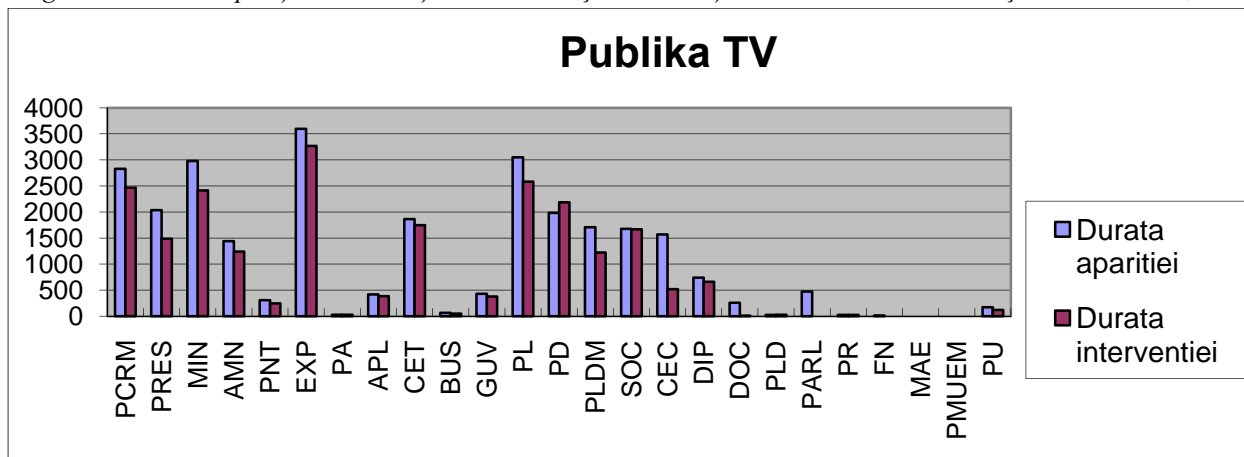
Diagrama 7. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe la Jurnal TV, secunde

Publika TV este lider la capitolul diversitate și pluralism de opinie în buletinele de știri, oferind cuvânt în știrile sale unui număr divers de surse, dintre care în 716 cazuri (11509 sec) a fost vorba de guvern și președinție, dar și de membrii AIE. PCRM a fost citat de 155 de ori, partidul apărând pe ecranul tv timp de 2830 sec. Se remarcă și numărul mare al celorlalți concurenți și potențiali concurenți electorali, care au fost citați ca surse de 23 de ori (572 sec) – PNT, PDAM, PR, FN, MAE, PMUEM, PU, PLD. Publika TV a oferit spațiu destul de mare și reprezentanților societății civile, oamenilor de rând, experților din diferite domenii, atât din țară cât și din străinătate.

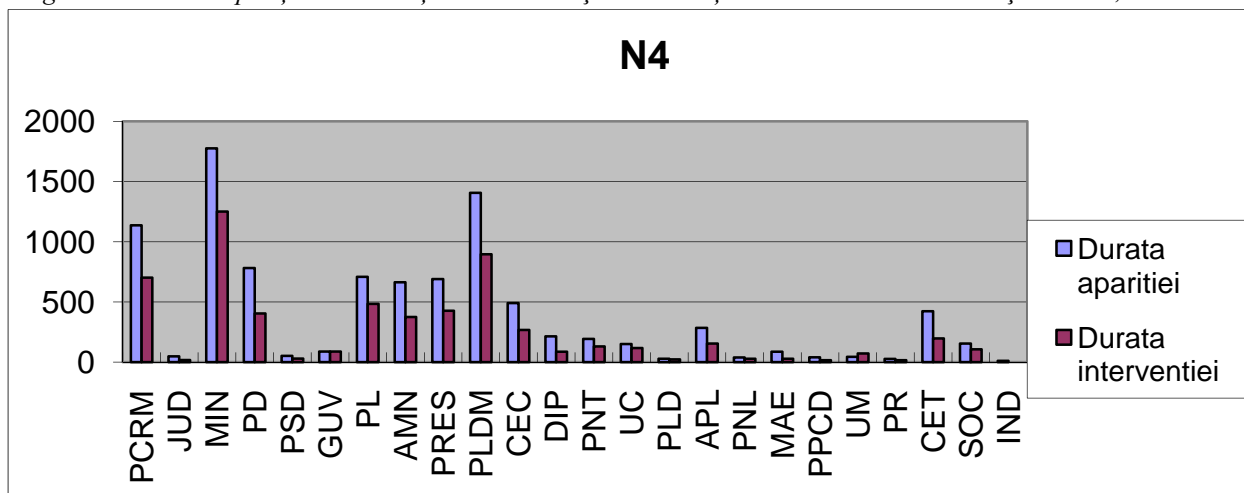
În emisiunile și materialele de opinie difuzate de Publika TV, partidele din AIE, dar și președintele și prim-ministrul au apărut timp de 17346 sec, PCRM – 3120 sec, în studio fiind invitați și experți, care au avut ocazia să intervină pe parcursul a 9154 sec.

Diagrama 8. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la Publika 1, sec.

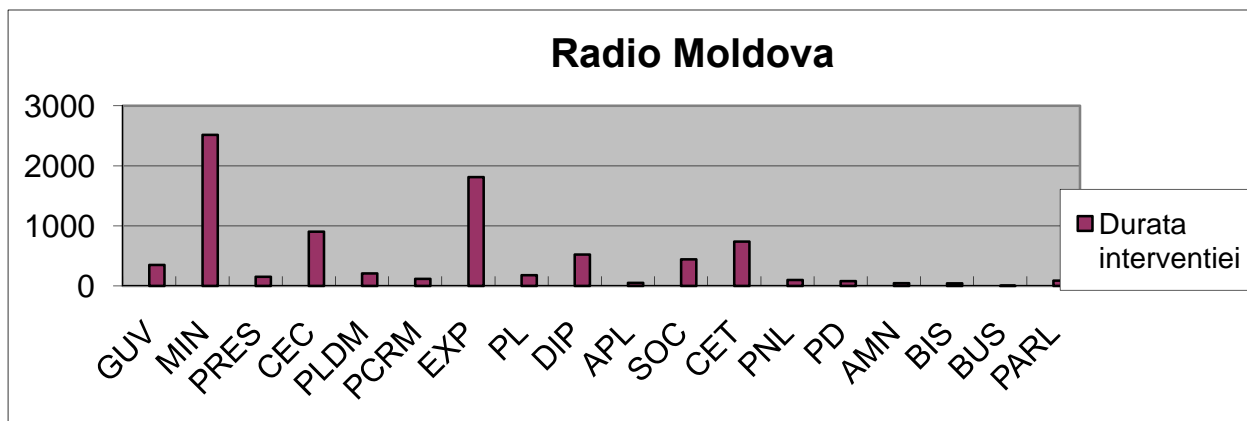
Postul tv cu acoperire regională N4 a avut în perioada de referință un număr mare de surse de știri reprezentând atât instituțiile principale ale statului și partidele membre ale AIE (citați de 167 ori, cu durata totală de 6024), cât și PCRM (38 ori, cu durata 1136 sec), dar și partide extraparlamentare și deputați independenți (citați de 29 de ori, cu durata 614 sec.). N4 nu a avut în perioada de raport nicio emisiune sau alte materiale de opinie.

Diagrama 9. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la N4, sec.

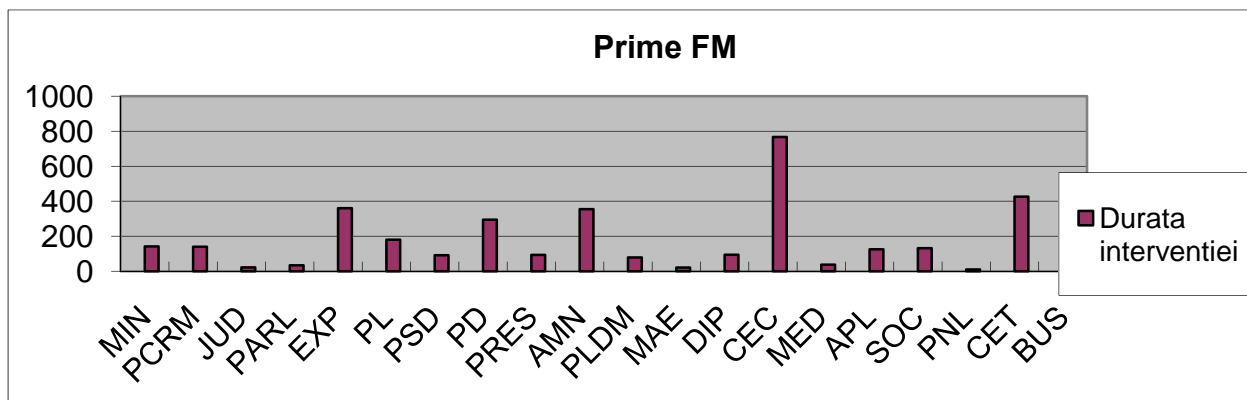
Postul public Radio Moldova s-a remarcat printr-un pluralism de surse la care a recurs atunci când a vorbit despre subiecte cu conotație electorală. În buletinele de știri au fost citați frecvent experți din cadrul organizațiilor neguvernamentale, cetățenii de rând, experți străini și CEC. Totuși, prioritate au avut oficialii reprezentând structurile de stat de nivel înalt, dar și partidele membre ale AIE, la care s-a făcut referire în total de 129 de ori, cu durata de 3272 sec. Reprezentanții PCRM au fost citați de 8 ori/117 sec. În materialele de opinie, cei mai vizibili au fost experții locali și străini (1270 sec). Reprezentanții partidelor constituante AIE, prim-ministrul, președintele interimar, guvernul au avut posibilitatea să intervină direct pe parcursul a 5064 sec.

Diagrama 10. Durata intervenției directe a concurenților electorali în buletinele de știri la Radio Moldova, sec.

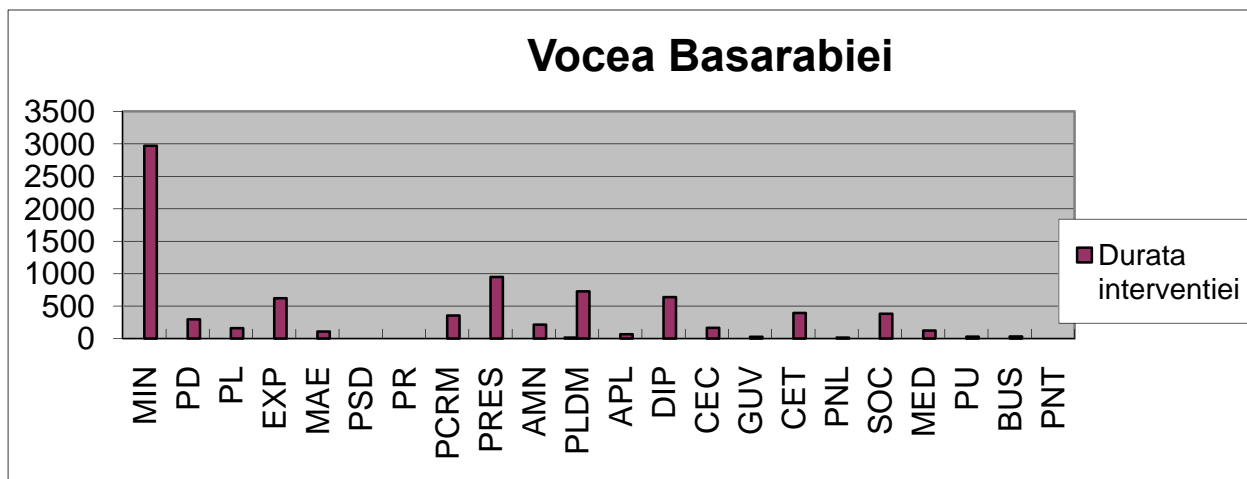
În programele sale de știri, postul privat de radio Prime FM a citat frecvent principalele instituții ale statului, dar și membrii AIE - 132 ori, cu un volum total al intervenției de 1267 sec. Pe de altă parte, PCRM a fost citat în 24 de materiale, cu durata totală de 140 sec, iar partidele extraparlamentare – de 6 ori/122 sec. Emisiunile și materialele de opinie de la Prime FM din perioada de raport au avut ca surse doar experți – 1650 sec.

Diagrama 11. Durata intervenției directe a concurenților electorali în buletinele de știri la Prime FM, sec.

În perioada de raport, Vocea Basarabiei a recurs la partidele membre AIE, președinte, prim-ministru de 149 de ori în calitate de surse, oferindu-le în total 5346 sec. Pe de altă parte, PCRM a fost citat direct sau indirect de 19 ori/ 356 sec. Celelalte partide extraparlamentare care au fost citate în buletinele de știri de la Vocea Basarabiei au intervenit direct timp de 155 sec. Pe lângă știri, Vocea Basarabiei a avut un număr important de materiale de opinie, emisiuni, interviuri în care reprezentanții PLDM, PD și PL au avut posibilitatea să intervină direct, alături de experți și cetățeni. În emisiunile, materialele de opinie de la Vocea Basarabiei primii în topul surselor sunt experții, cu 21359 sec, urmați de reprezentanți ai actualei guvernări – 13964 sec.

Diagrama 12. Durata intervenției directe a concurenților electorali în buletinele de știri la Vocea Basarabiei, sec.

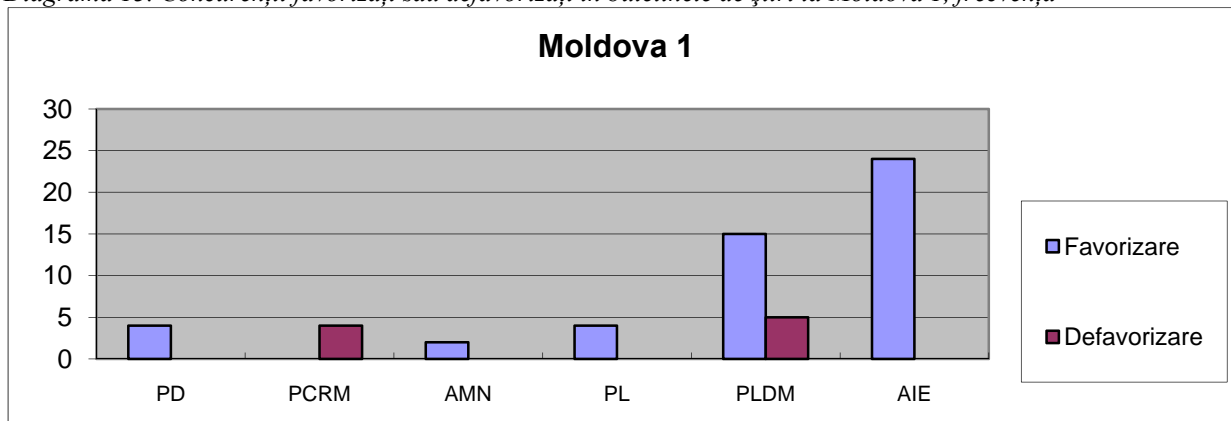
4.3 Concurenții electorali favorizai sau defavorizați, direct sau indirect, în buletinele de știri - Frecvența

4.3.1 TV

În perioada 28 septembrie - 10 octombrie 2010, postul public *Moldova 1* și-a informat audiența despre dizolvarea parlamentului și startul campaniei electorale, disensiunile dintre membrii Alianței de guvernământ generate de decizia premierului Filat de a modifica Legea bugetului în scopul plății compensațiilor pentru pensionari și categoriile socialmente vulnerabile, despre întâlniri la nivel înalt cu diferite delegații europene, integrarea europeană, audierea lui Vladimir Voronin în dosarul „Ciocârlia”, majorarea salariilor pedagogilor, derularea procesului de construcție a caselor pentru sinistrați etc.

Concurenții electorali au fost tratați neutru în majoritatea știrilor și emisiunilor relevante de la *Moldova 1*, fiind totodată înregistrate și materiale care au favorizat sau defavorizat anumiți concurenți. Ponderea știrilor favorabile AIE a fost de 14% din numărul total de știri difuzate de postul public de televiziune. Separat, PLDM a fost menționat pozitiv în 9% din știri, PL - 2%, PD - 2% și AMN - 1%. Totodată, PLDM a apărut și în context defavorabil în 3% din materiale, iar PCRM, la fel negativ, - în 2% din numărul total de știri cu conotație electorală.

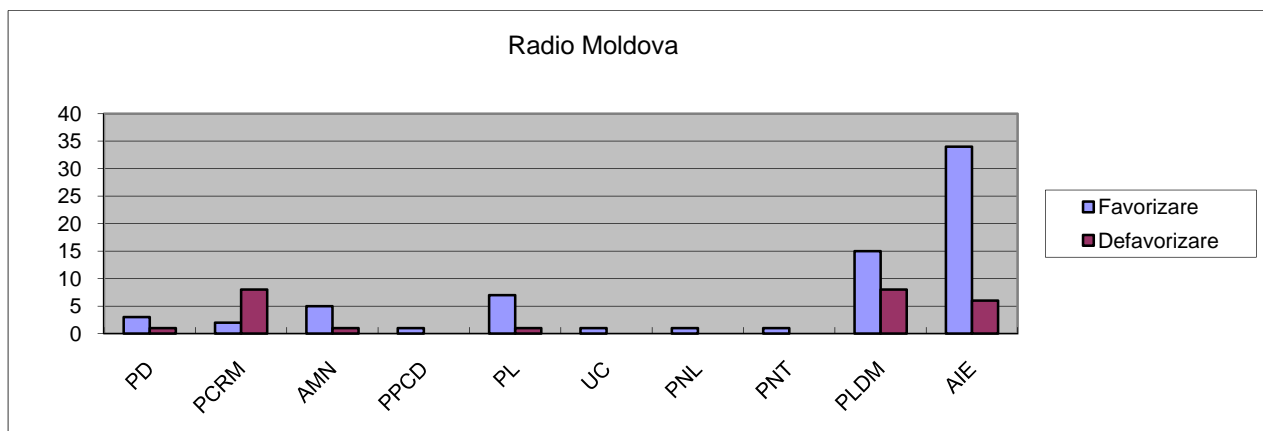
Diagrama 13. Concurenții favorizați sau defavorizați în buletinele de știri la Moldova 1, frecvența

Postul public de radio a informat radioascultătorii despre dizolvarea parlamentului, demararea campaniei electorale, intenția de suspendare a imunității parlamentare a lui Voronin, ajutoarele pentru pensionari și păturile social-vulnerabile, procurarea caselor pentru sinistrați, audierea lui Vladimir Voronin în dosarul “Ciocârlia”, integrarea europeană etc.

La Radio Moldova rata știrilor favorabile este de 18% pentru AIE, față de 3% în care AIE apare în context negativ. PLDM este favorizat în 8% din știri și defavorizat în 4%. Celelalte partide componente ale AIE au fost favorizate în câteva rânduri: PL- 4%, AMN - 3%, PD - 1%. PCRM a fost favorizat în 1% și defavorizat în 4% din numărul total de știri difuzat de Radio Moldova. De menționat că în context pozitiv au apărut, câte o dată, și patru partide extraparlamentare.

Diagrama 14. Concurenții favorizați sau defavorizați în buletinele de știri la Radio Moldova, frecvența

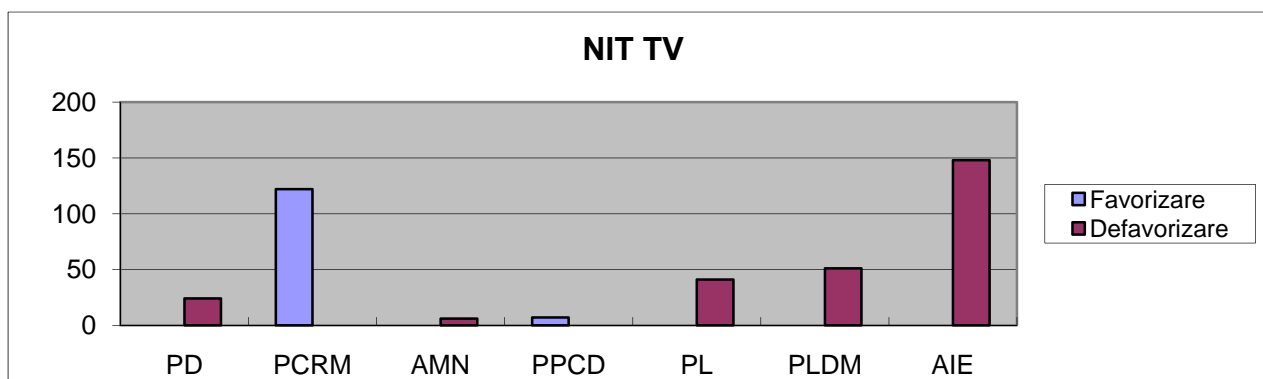

În perioada de referință, pe lângă subiectele electorale cu accent direct, NIT a informat telespectatorii și despre intenția Parlamentului de a retrage imunitatea parlamentară a președintelui PCRM Vladimir Voronin, lansând și o campanie în care cetățenii de rând vin de mai multe ori cu mesaje întru susținerea liderului PCRM, fiind difuzate și reacții internaționale în acest sens. NIT a oferit detalii despre participarea și discursul lui Voronin la ședința APCE, a urmărit disensiunile din cadrul AIE, a vorbit despre închiderea școlilor în ultimul an, creșterea prețurilor la medicamente, în ultimul an, a continuat campania NIT ochit de putere etc. Ponderea știrilor favorabile PCRM în numărul total de știri cu impact electoral a fost în perioada 28

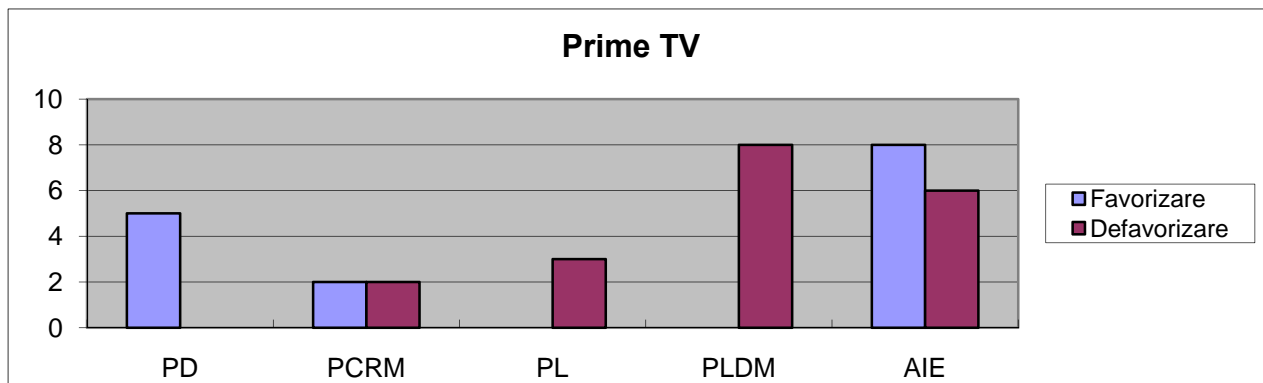
septembrie – 10 octombrie de 35%. Acest partid a apărut în context pozitiv de 122 de ori. În contrast, AIE a fost menționată în context negativ în 44% din materiale (148 de ori). Totodată, partidele membre ale AIE au apărut în lumină negativă separat: PD - 24 de ori sau 7%, AMN - 6 ori sau 2 %, PL – 41 ori sau 12% și PLDM - 51 ori sau 15%. Partidul extraparlamentar PPCD a fost menționat în context pozitiv de 7 ori sau 2% din numărul de știri ale NIT relevante prezentei monitorizării.

Diagrama 15. Concurenții favorizați sau defavorizați în buletinele de știri la NIT, frecvența

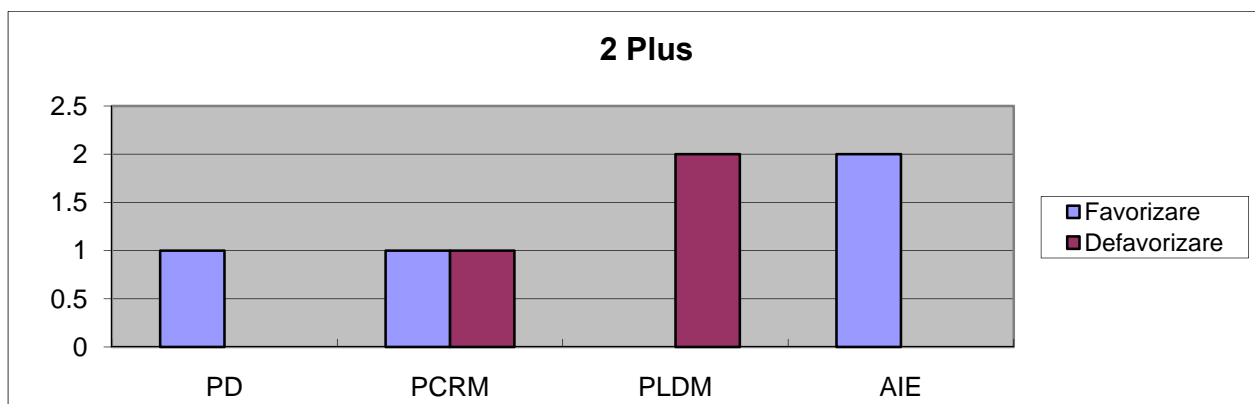
La Prime TV acești indicatori au fost după cum urmează: 8% favorizare și 5% defavorizare pentru AIE, 2% favorizare și 2% defavorizare pentru PCRM, 5% favorizare pentru PDM, 3% favorizare pentru PL și 5% pentru PLDM. În celelalte cazuri, concurenții electorali au fost vizați în context neutru.

Diagrama 16. Concurenții favorizați sau defavorizați în buletinele de știri la Prime TV, frecvența

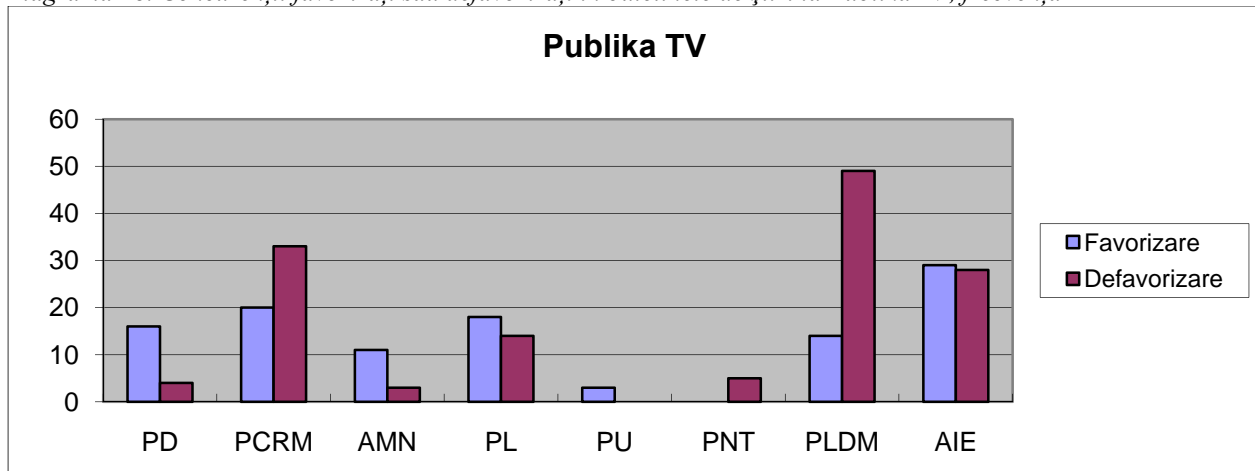
În cele 17 știri de la 2 Plus, în câteva cazuri concurenții au fost prezentați negativ sau pozitiv: PD favorizat o singură dată, sau în 6% din numărul total de știri, PCRM a apărut atât în context negativ (6%), cât și pozitiv (6%). PLDM a apărut în context negativ de 2 ori (12%), iar AIE – de 2 ori în context pozitiv (12%).

Diagrama 17. Concurenții favorizați sau defavorizați în buletinele de știri la 2 Plus, frecvența

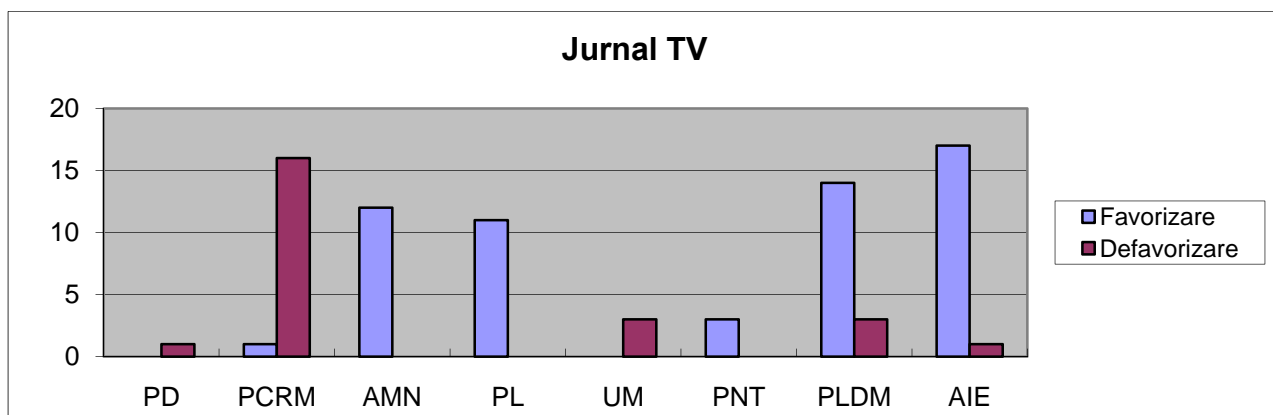
La Publika TV a fost înregistrat un echilibru relativ, concurenții fiind prezentați preponderent în lumină neutră, dar și negativă, și pozitivă, în câteva rânduri. Astfel, AIE apare în măsură egală în știri defavorizante și favorizante – 28 și 29 ori, ceea ce reprezintă câte 5% din totalul știrilor. Ca partide separate, PLDM este favorizat în 3% și defavorizat în 9% din știri (14 și 49 de apariții în context pozitiv și negativ, respectiv). PL este menționat într-un număr egal de știri favorabile și defavorabile – câte aproximativ 3% fiecare, PDM este favorizat în 3% și defavorizat din circa 1% din știri, iar AMN este menționat pozitiv în 2% din știri și negativ – în 1%. PCRM apare în context pozitiv în 4% din numărul total de știri de șabla Publika TV și în context negativ - în 6% (20 și, respectiv, 33 ori).

Diagrama 18. Concurenții favorizați sau defavorizați în buletinele de știri la Publika TV, frecvența

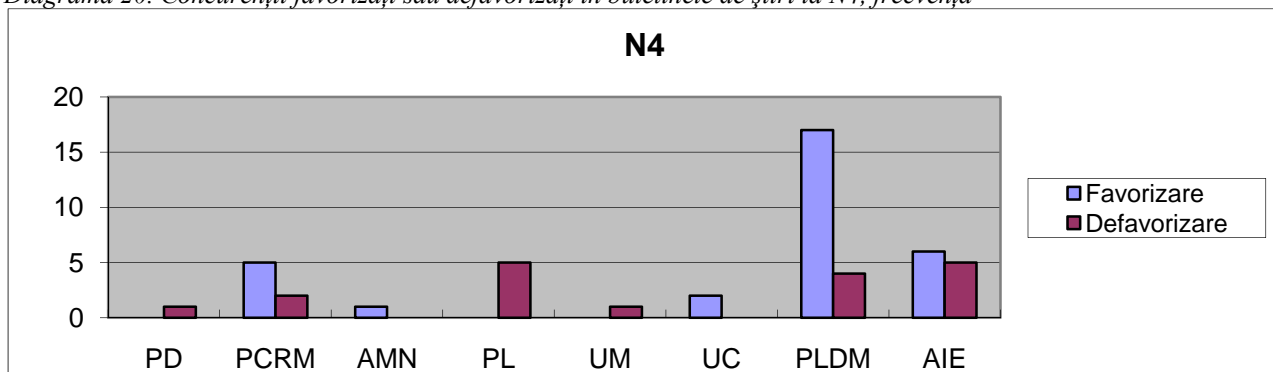
La Jurnal TV, în buletinele de știri, PCRM a apărut de 16 ori în context negativ și o dată – pozitiv, ceea ce reprezintă 0,5 și 8,5% din totalul de știri. În contrast, AIE apare de 17 ori în lumină pozitivă și o dată în lumină negativă. Separat, PLDM este menționat pozitiv de 14 ori (7%) și negativ de 3 ori (1%). PD apare negativ într-o singură știre – 0,5%, iar PL – de 11 ori în context pozitiv (6%). AMN, la fel, este menționat în context pozitiv de 12 ori (6%). Dintre partidele extraparlamentare, PNT are 3 apariții în context pozitiv (1,5%).

Diagrama 19. Concurenții favorizați sau defavorizați în buletinele de știri la Jurnal TV, frecvența

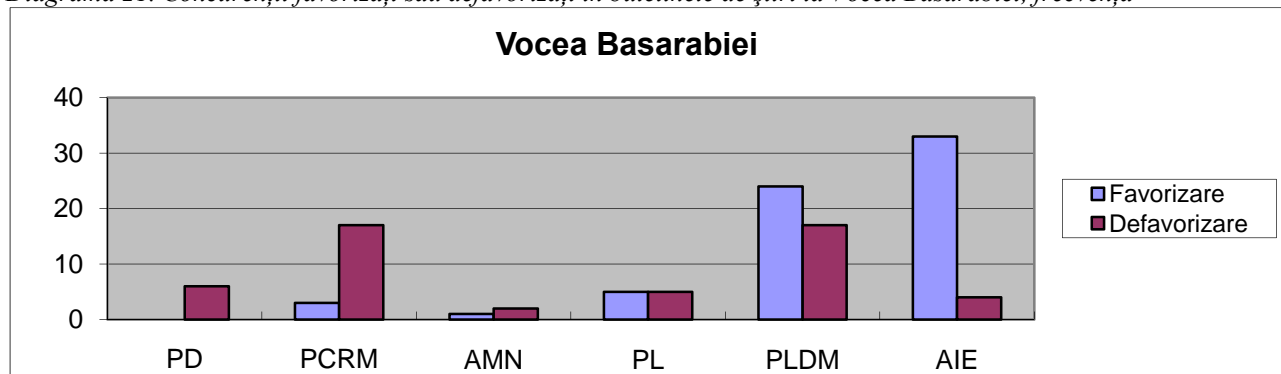
La postul cu acoperire regională N4, ponderea știrilor pozitive pentru PCRM este de 5%, iar a celor negative de 2% din numărul total de știri relevante. AIE este și favorizat (5%) și defavorizat (6%), PLDM apare în lumină pozitivă în 17% din știri și negativă în 4%. PL apare în context negativ în 5% din știri, iar PD – în 1%.

Diagrama 20. Concurenții favorizați sau defavorizați în buletinele de știri la N4, frecvența

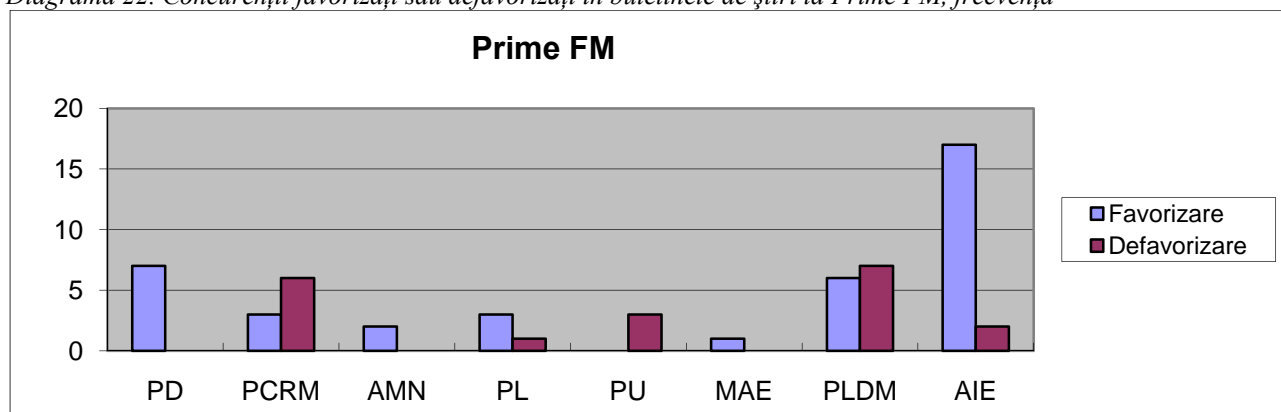
La Vocea Basarabiei de cele mai multe ori în știri au apărut în context negativ PCRM și PLDM, de câte 17 ori fiecare, sau 9%. Totodată, PLDM apare și în context pozitiv de 24 de ori sau 12% din numărul total de știri. AIE apare de 33 de ori în context pozitiv (17%) și de 4 ori negativ (2%). Ponderea știrilor favorabile pentru PL și AMN sunt de 3% și, respectiv 0,5%, iar a celor negative pentru PL, AMN și PD - 3%, 1% și, respectiv 5%.

Diagrama 21. Concurenții favorizați sau defavorizați în buletinele de știri la Vocea Basarabiei, frecvența

La Prime FM se atestă aceeași tendință – AIE apare prioritar în context pozitiv – 17% și negativ - 1%, PLDM – 4% pozitiv și 5% negativ, PD apare doar în lumină pozitivă – 5%, PL – 2% și 0,6%, pozitiv și, respectiv, negativ, iar AMN este favorizat într-o singură știre - 1%. PCRM apare și pozitiv– 2%, și negativ 4%.

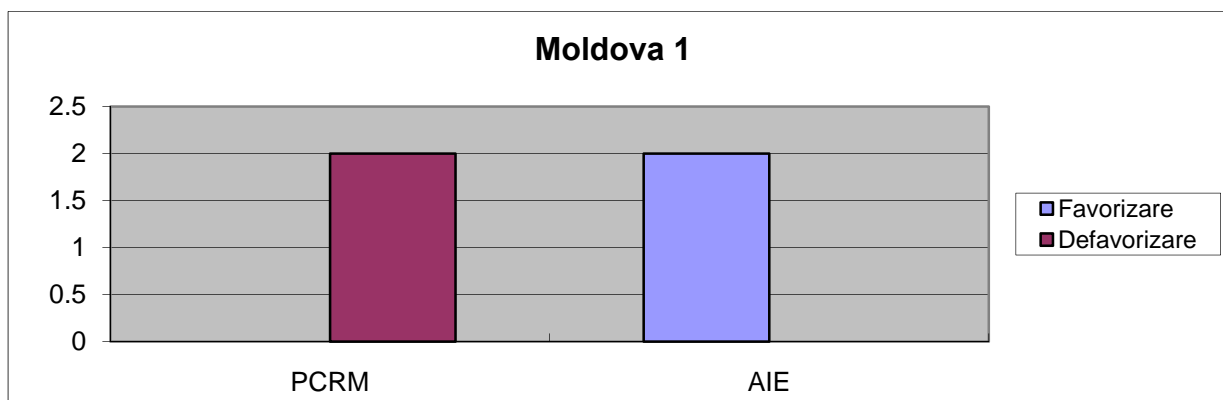
Diagrama 22. Concurenții favorizați sau defavorizați în buletinele de știri la Prime FM, frecvența

4.4 Concurenții electorali favorizați sau defavorizați, direct sau indirect, în emisiunile de opinie, Vox Populi, interviuri, educație electorală – frecvența

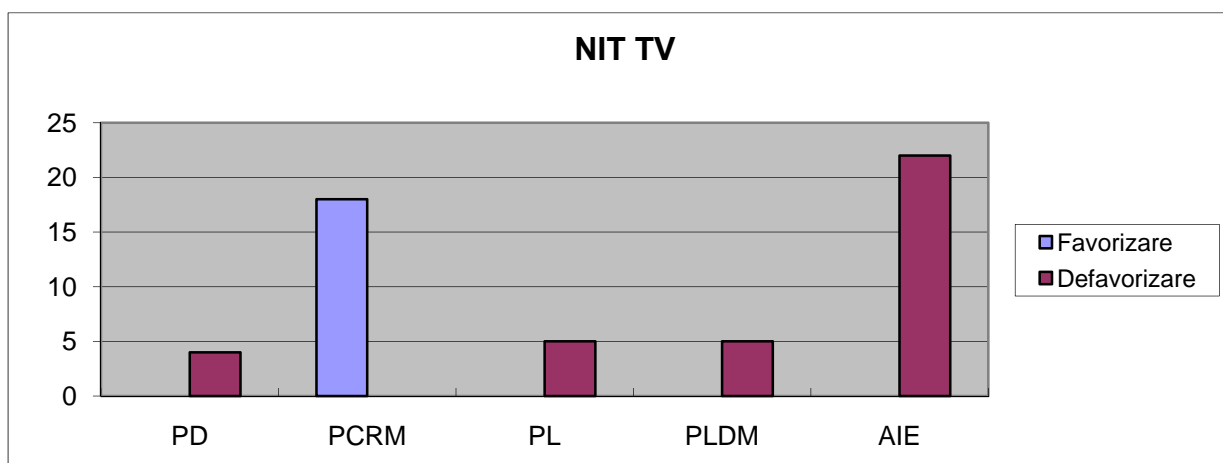
Postul public Moldova 1 a avut în perioada de referință doar patru materiale de opinie în cadrul cărora a fost vorba de mențiuni favorabile sau defavorabile la adresa concurenților electorali. În acestea, AIE a fost favorizat de 2 ori, iar PCRM a fost defavorizat de 2 ori.

Diagrama 23. Concurenții favorizați sau defavorizați în materialele de opinie la Moldova 1, frecvența

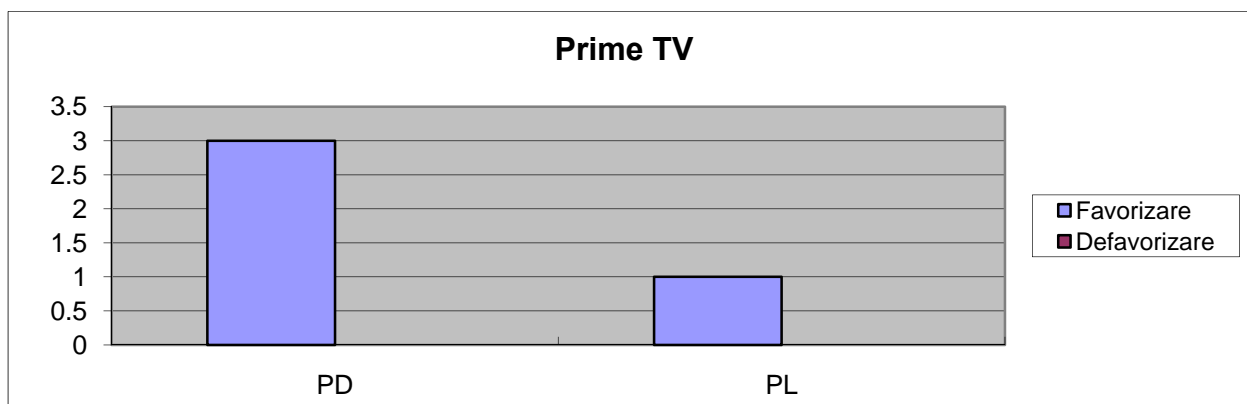
În materialele de opinie și emisiunile de la NIT, se remarcă o favorizare directă a PCR, care apare în lumină pozitivă de 18 ori sau 60% din total, și o defavorizare evidentă a AIE, care a apărut de 22 de ori în context negativ (73% din numărul total de materiale). PL și PLDM apar de câte 5 ori în context negativ (17%), iar PD – de 4 ori (13%), la fel în context negativ.

Diagrama 24. Concurenții favorizați sau defavorizați în materialele de opinie la NIT, frecvența

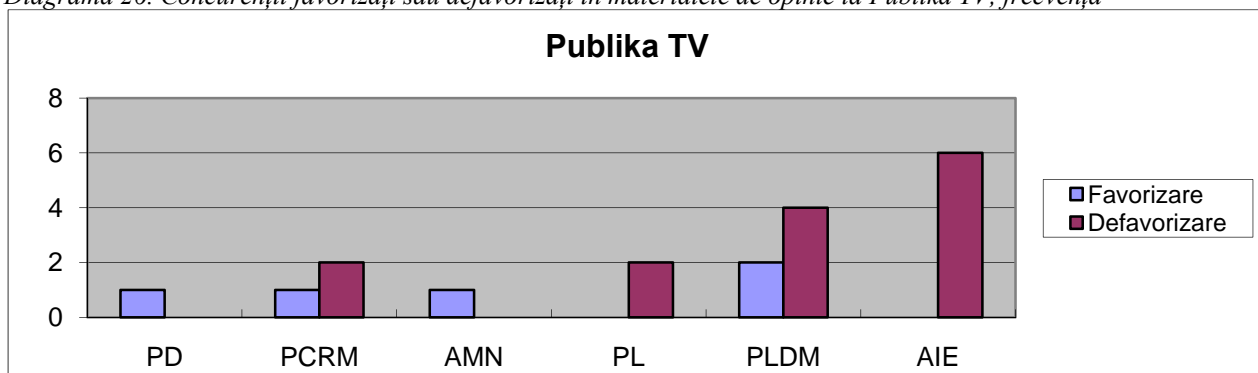
Prime TV a avut 42 % din materiale de opinie și emisiuni, în care a fost favorizat PD – 3 ori. PL a fost favorizat o dată, sau 14%.

Diagrama 25. Concurenții favorizați sau defavorizați în materialele de opinie la Prime TV, frecvența

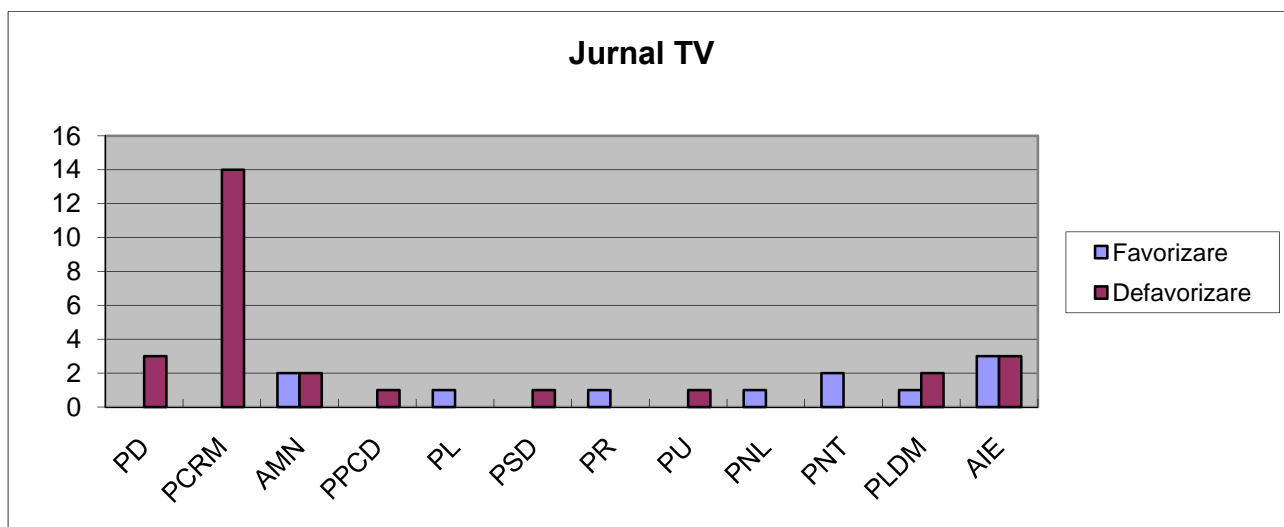
În emisiunile și materialele de opinie de la Publika TV, ponderea știrilor care au defavorizat AIE a fost de 15% (6 ori). PLDM a fost defavorizat de 4 ori sau 9%, dar a apărut de 2 ori și în context pozitiv, sau 4,5%. La fel, PCRM apare în context negativ și pozitiv – o dată (2%) și 2 ori (5%), respectiv. PL este defavorizat de 2 ori (5%), iar PD și AMN favorizate câte o dată – 2%.

Diagrama 26. Concurenții favorizați sau defavorizați în materialele de opinie la Publika TV, frecvența

Jurnal TV a pus pe post un număr mare de materiale în care PCRM a apărut în context negativ – 14 ori sau 48%. AIE apare în egală măsură în context pozitiv și negativ (câte 10%), ca și AMN - 2 ori negativ și 2 ori pozitiv sau în câte 7%. PD a fost defavorizat de 3 ori (10%), iar PL - favorizat o singură dată (3%). PLDM apare în context defavorabil de 2 ori și o dată favorabil (7% și, respectiv 3%). De menționat că la Jurnal TV au apărut în lumină fie negativă, fie pozitivă și partidele extraparlamentare – PNT, PSD, PPCD, PUM, PRM și PNM.

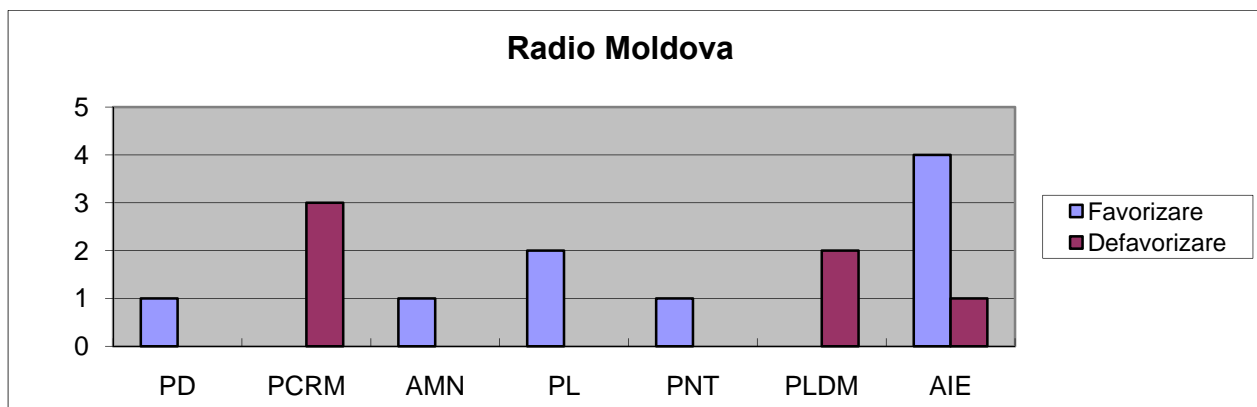
Diagrama 27. Concurenții favorizați sau defavorizați în materialele de opinie la Jurnal TV, frecvența

Postul cu acoperire națională 2 PLUS și cel cu acoperire regională N4 au avut în perioada de raport doar buletine de știri, nu și emisiuni.

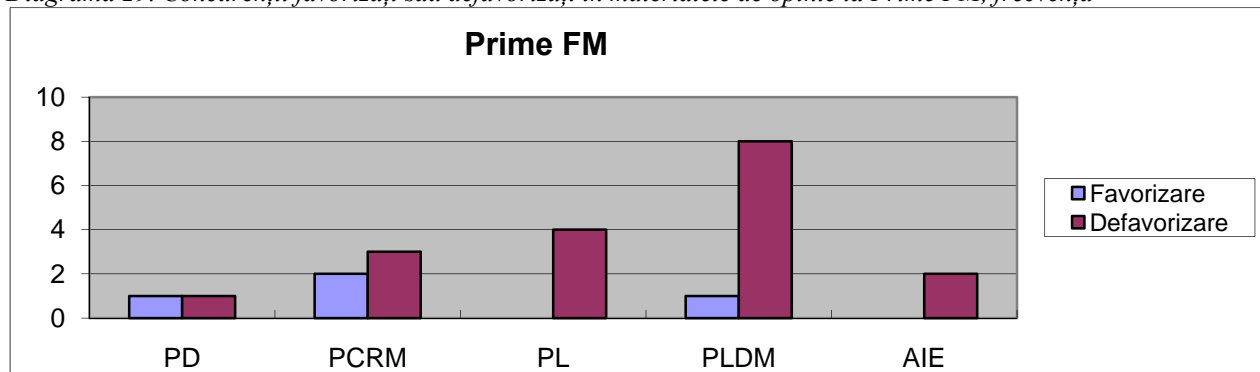
În materialele de opinie de la Radio Moldova, AIE a apărut de 4 ori în lumină pozitivă și o dată în lumină negativă (30% și, respectiv, 7% din numărul total). Separat, PLDM a fost defavorizat de 2 ori (15%), PL – favorizat de 2 ori (15%), iar AMN și PD au apărut în lumină pozitivă câte o singură dată – 8%. PCRM a apărut în context negativ de 3 ori (23%).

Diagrama 28. Concurenții favorizați sau defavorizați în materialele de opinie la Radio Moldova, frecvența

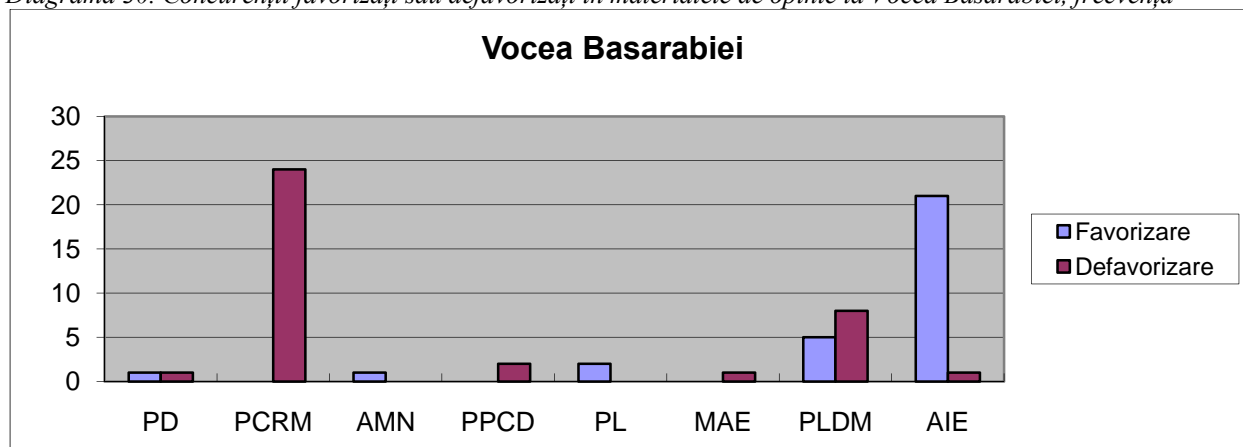
În materialele de opinie de la Prime FM, AIE a apărut în context pozitiv de 2 ori. PLDM este preponderent defavorizat (8 ori în context negativ față de o apariție în lumină pozitivă), PL este defavorizat de 4 ori, PCRM apare în egală măsură și în context pozitiv, și negativ (2 și 3), la fel ca și PD (1 la 1).

Diagrama 29. Concurenții favorizați sau defavorizați în materialele de opinie la Prime FM, frecvența

În materialele și emisiunile de opinie de la Vocea Basarabiei, PCR a apărut în context defavorabil de 24 de ori sau 80% din total, iar AIE de 21 de ori pozitiv – 70%. PLDM este și defavorizat, și favorizat – 8 mențiuni negative și 5 pozitive (17 și, respectiv 27%). PL apare de 2 ori pozitiv (6%), iar PD și AMN câte o dată pozitiv (3%) și PD o dată negativ (3%).

Diagrama 30. Concurenții favorizați sau defavorizați în materialele de opinie la Vocea Basarabiei, frecvența

5. Presa scrisă, presa online

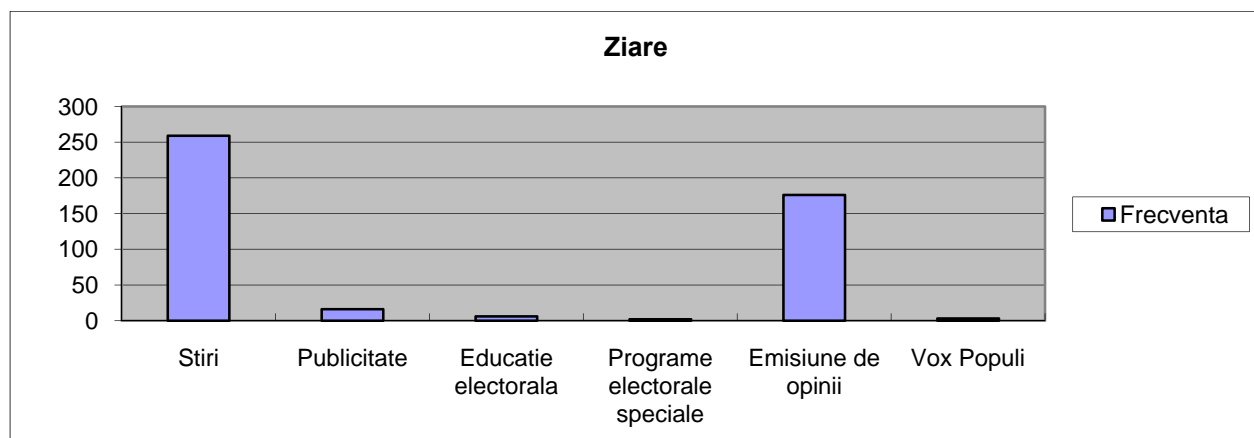
5.1 Implicarea în campania electorală

5.1.1 Ziare

În perioada 28 septembrie – 10 octombrie 2010, ziarele supuse monitorizării au reflectat începutul campaniei electorale propriu-zise destul de activ, preponderent în articole de opinie și în știri. Astfel, cele 12 ziare au publicat 462 de materiale jurnalistice care au vizat, direct sau indirect, alegerile parlamentare anticipate, pe o suprafață totală de 196 mii cm.p. Aproape jumătate din această suprafață (49,6%) a fost rezervată articolelor de opinie, știrile au ocupat 43% din suprafața totală, circa 4,5% sau 8755 cm.p. fiind publicitate politică. Materialele de educație electorală, publicate în această perioadă de ziarele supuse monitorizării, au fost insignifiante atât ca număr, cât și ca suprafață.

Diagrama 31. Numărul materialelor ce vizează campania electorală, publicate în 12 ziare.

Ziarul *Nezavisimaia Moldova* deține întâietatea privind **numărul** materialelor la teme care vizează alegerile și **suprafața** afectată acestora (109 articole pe o suprafață de peste 47 mii cm.p.), urmat de *Timpul de dimineață* (76 materiale pe 34620 cm.p.) și *Moldova Suverană* (67 materiale pe 23200 cm.p.). De remarcat că în aceste ziare cea mai mare suprafață a fost rezervată materialelor de opinie în detrimentul știrilor tematice, ceea ce indică tendința de a transmite preponderent opinii despre evenimente care se produc, și nu faptele propriu-zise. Au rezervat suprafețe mai mari articolelor de opinie față de știri și ziarele *Flux* și *Evenimentul Zilei*. În ziarele *Jurnal de Chișinău*, *Panorama*, *Komsomolskaia pravda v Moldove* și *Gazeta de Sud* raportul dintre suprafața ocupată de materialele de opinie și știri a fost favorabil știrilor, iar *Cuvântul*, *Vesti Gagauzii* și *Golos Bălți* nu au publicat în prima perioadă de monitorizare materiale de opinie la tema alegerilor parlamentare anticipate.

Suprafața de ziar ocupată în presa scrisă monitorizată de publicitate politică și electorală marcată corespunzător a constituit 8755 cm.p., circa jumătate din această publicitate revenind ziarului *Komsomolskaia pravda v Moldove*. Publicitate politică a mai apărut în această perioadă și în ziarele *Vesti Gagauzii*, *Timpul de dimineață*, *Panorama*, *Gazeta de Sud*, *Cuvântul* și *Flux*.

Diagrama 32. Numărul de materiale relevante publicate în perioada 28 septembrie-10 octombrie 2010

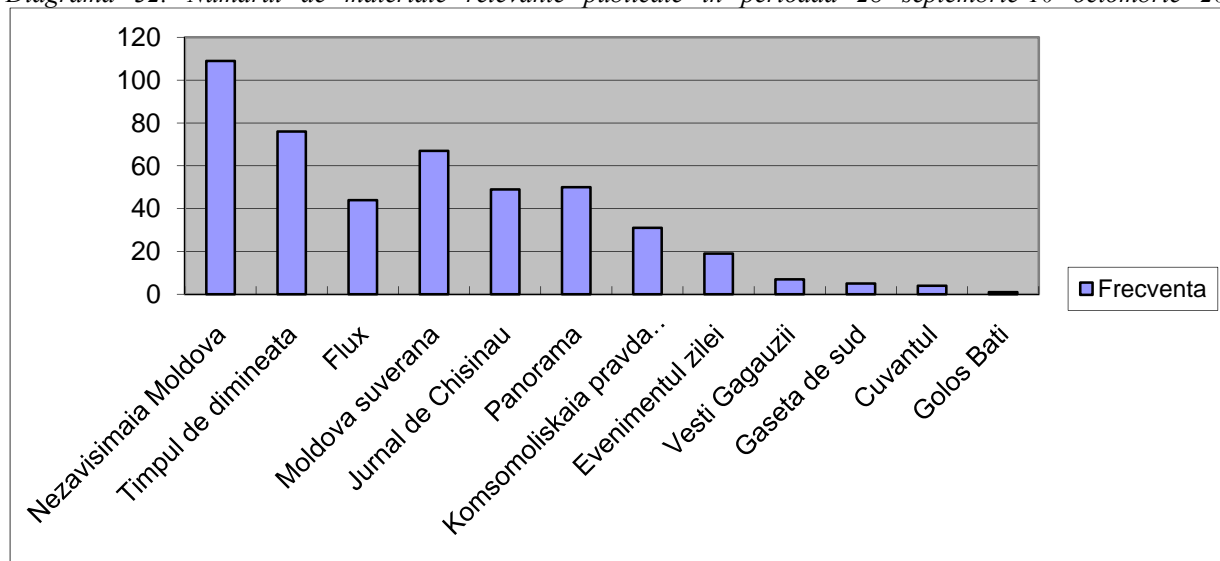
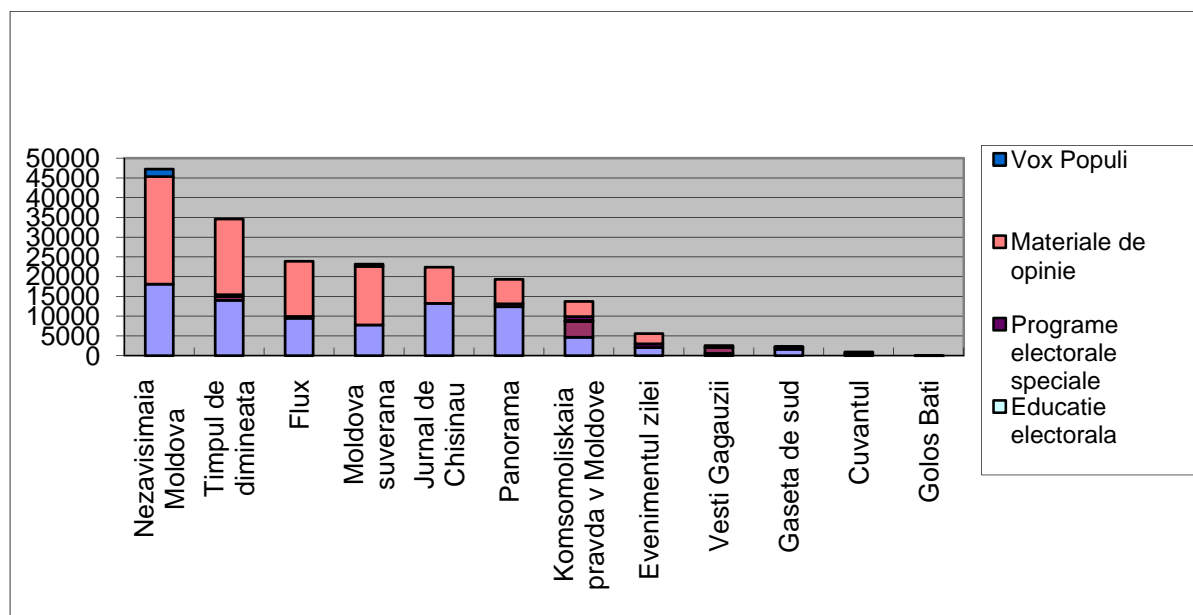

Diagrama 33. Suprafața (centimetri pătrați) alocată materialelor ce vizează campania electorală.

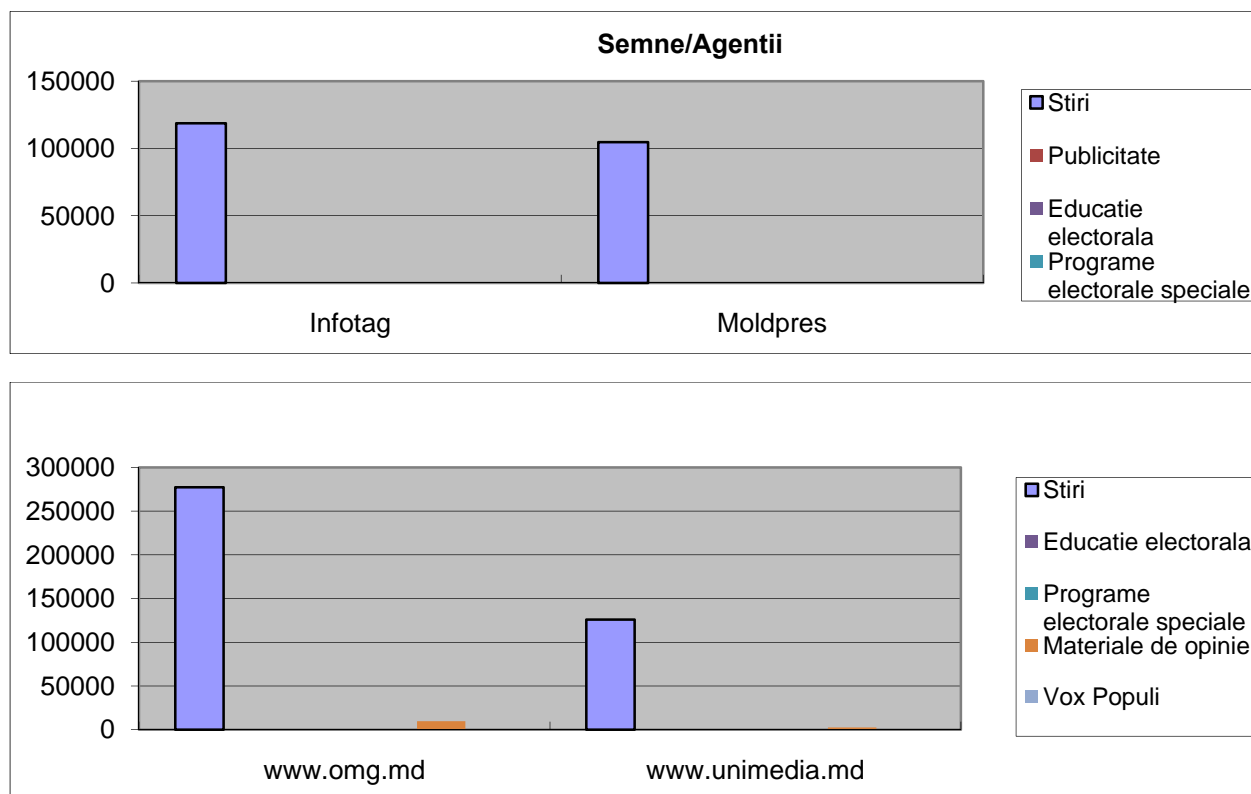
Din punct de vedere tematic, până la finele primei perioade de monitorizare, majoritatea materialelor jurnalistice publicate au abordat politicile publice în general și nu s-au axat decât într-o mică măsură pe examinarea unor probleme și situații concrete din domeniile economic sau social. Subiecții știrilor și sursele de informații au fost variate, totuși selectarea acestora a indicat inclusiv asupra preferințelor politice și electorale ale unei sau altei instituții mass-media.

5.1.2 Agenții de presă și portaluri de știri

Cele două agenții de știri monitorizate, *Moldpres* și *Infotag*, au inclus în fluxurile lor cotidiene un număr total de 118 știri relevante pentru subiectul prezentei monitorizări, cu un total de peste 223 mii semne (fără spațiu). 65% din numărul total al știrilor și 53% din suprafață au revenit Agenției *Infotag*.

Utilizatorii de internet au putut accesa în această perioadă 218 știri proprii sau preluate, plasate pe site-urile www.unimedia.md și www.omg.md, cu un total de peste 415 mii semne. Deseori, știrile au fost însoțite și de secvențe video care au putut fi urmărite de cei care au accesat site-urile respective. Peste 65% din numărul și suprafața acestor știri revine site-ului www.omg.md.

Diagramele 34 și 35. Spațiul (semne fără spațiu) alocat materialelor ce au vizat campania electorală de agenții de presă și site-uri.

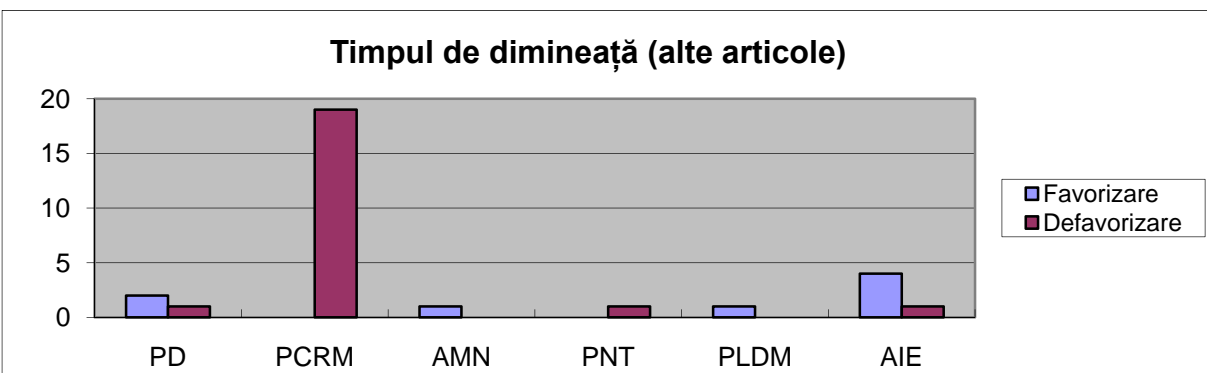
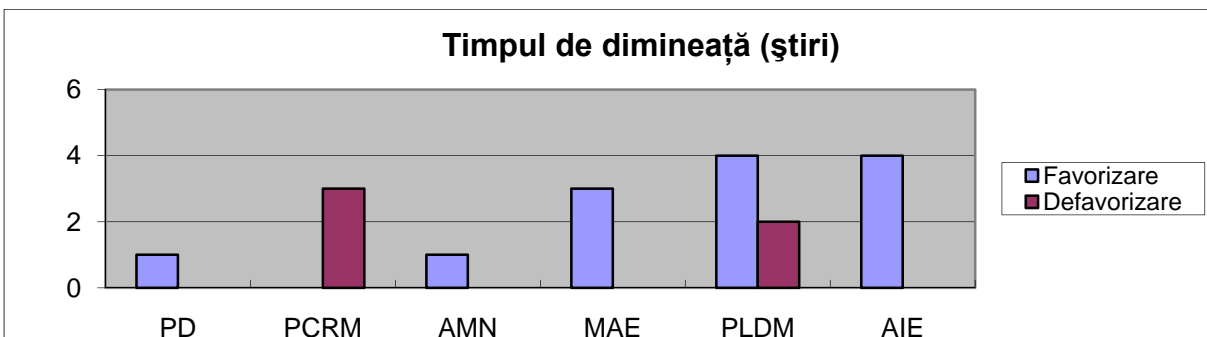

5.2 Candidații, partidele favorizate sau defavorizate, direct sau indirect, în știri și emisiunile de opinii - frecvența

5.2.1. Ziare

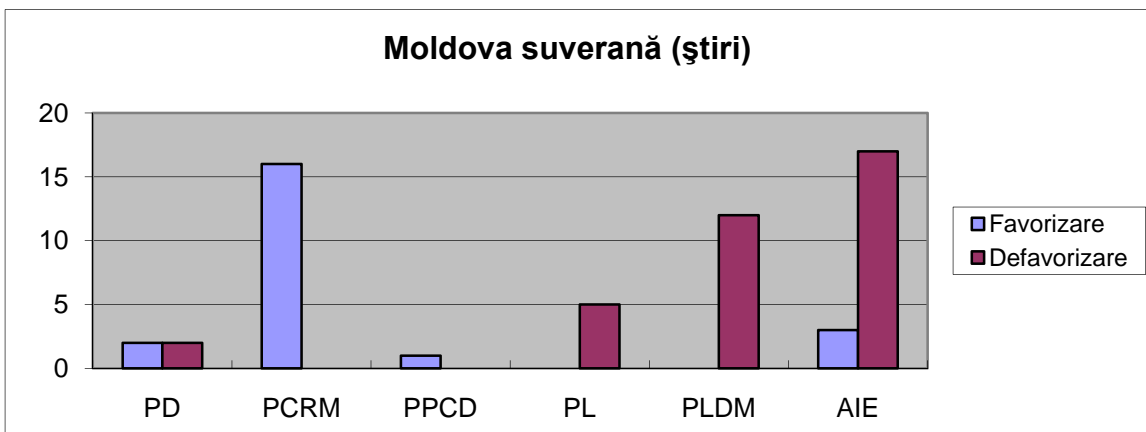
În primele două săptămâni de monitorizare, *Timpul de dimineață* a prezentat în știri neutre sau preponderent favorizante Alianța pentru Integrarea Europeană (AIE) și partidele din componența acesteia. De asemenea, au fost favorizate și unele partidele extra-parlamentare. În toate știrile care au vizat Partidul Comuniștilor în această perioadă, *Timpul de dimineață* a prezentat acest concurent electoral în context negativ. Aceeași tendință se menține în articolele de opinie, publicate în ziar. Astfel, PCRM a apărut în context defavorabil de 19 ori, în câte un material fiind prezentați negativ Mișcarea social-politică „Pentru Neam și Țară”, Partidul Democrat și Alianța Moldova Noastră. În alte patru materiale, a fost favorizată AIE ca și alianță de guvernământ.

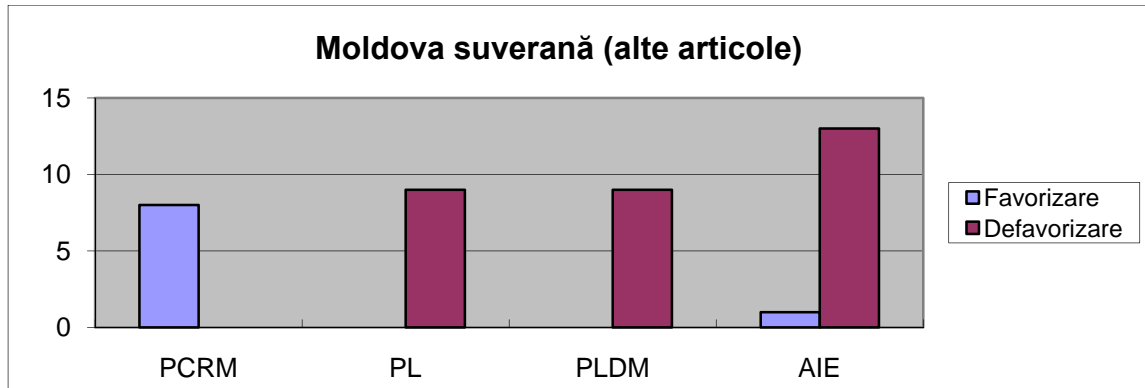
Diagramele 36 și 37. Conurenții favorizați sau defavorizați în materialele din *Timpul de dimineață* - frecvența

Ziarul *Moldova Suverană* prezintă în context favorizant exclusiv Partidul Comuniștilor, în cazuri singulare – Partidul Popular Creștin-Democrat. În câteva știri, au apărut în context neutru Partidul Democrat și AIE. În general, politica editorială a ziarului este îndreptată spre critica și prezentarea în context defavorabil, în cele mai multe cazuri, într-un limbaj denigrator, a AIE și a partidelor componente ale acesteia, în primul rând a Partidului Liberal-Democrat și a Partidului Liberal. În celelalte materiale publicate în *Moldova Suverană*, altele decât știrile, această tendință editorială se accentuează.

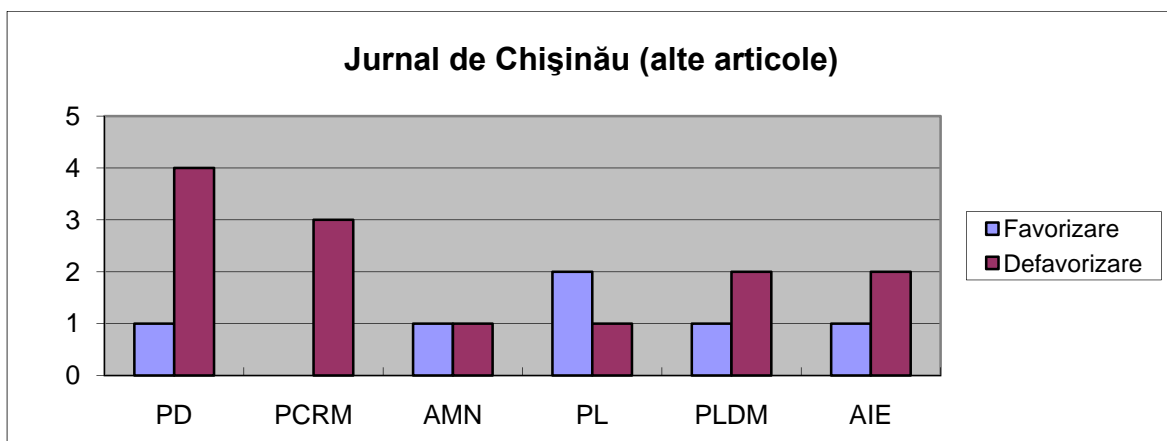
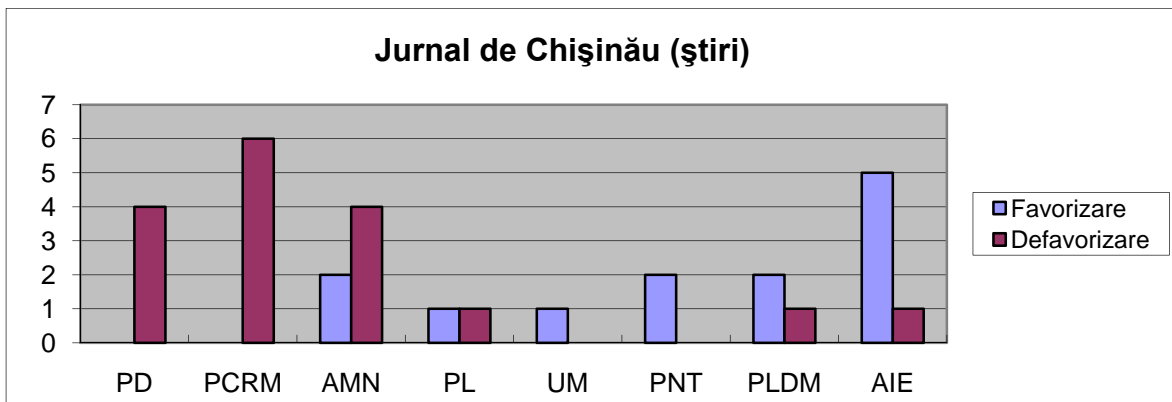
Diagramele 38 și 39. Conurenții favorizați sau defavorizați în materialele din *Moldova Suverană* - frecvența

În știrile din *Jurnal de Chișinău* au apărut în context favorizant AIE, PLDM, PNT și AMN, cu toate că ziarul a publicat și știri care au prezentat unii dintre acești concurenți electorali în context mai curând defavorizant (excepție face PNT care a apărut numai în context pozitiv). Doar în context negativ apare PCR (6 cazuri) și PDM (4 cazuri). În majoritatea celorlalte articole (preponderent materiale de opinie), PCR și PD de asemenea au fost defavorizate, iar despre ceilalți concurenți electorali s-a scris în unele cazuri de bine, în altele – de rău.

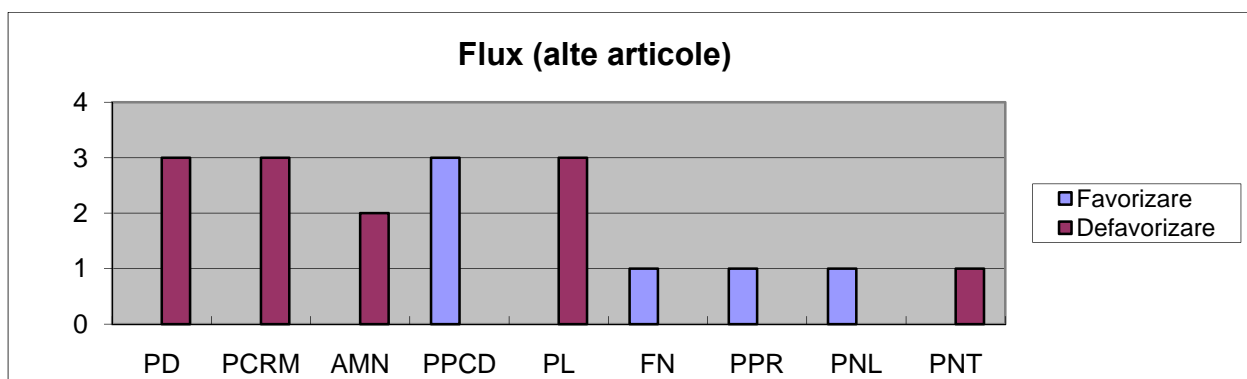
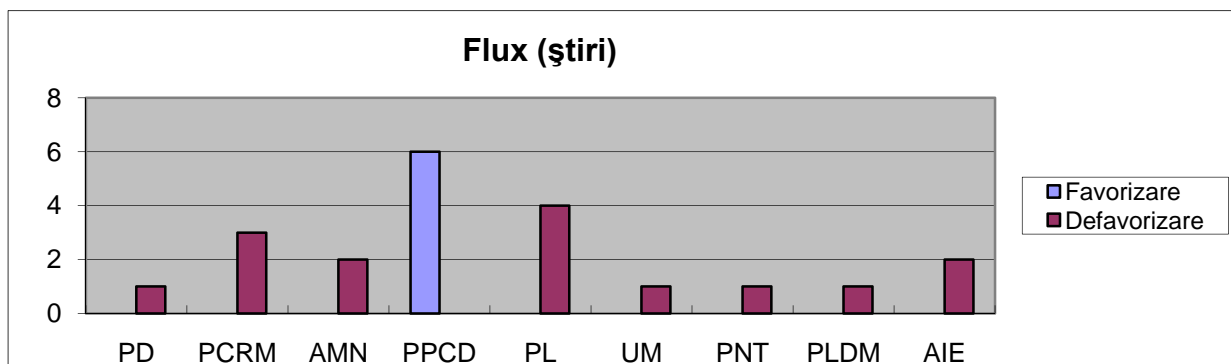
Diagramele 40 și 41. Concurenții favorizați sau defavorizați în materialele din *Jurnal de Chișinău* - frecvența

În știrile publicate în ziarul *Flux* singurul concurent electoral care apare în context pozitiv este Partidul Popular Creștin-Democrat, toate celelalte partide fiind prezentate mai des în context defavorizant. În celelalte materiale din ziar, în afară de PPCD, uneori sunt prezentați neutru sau

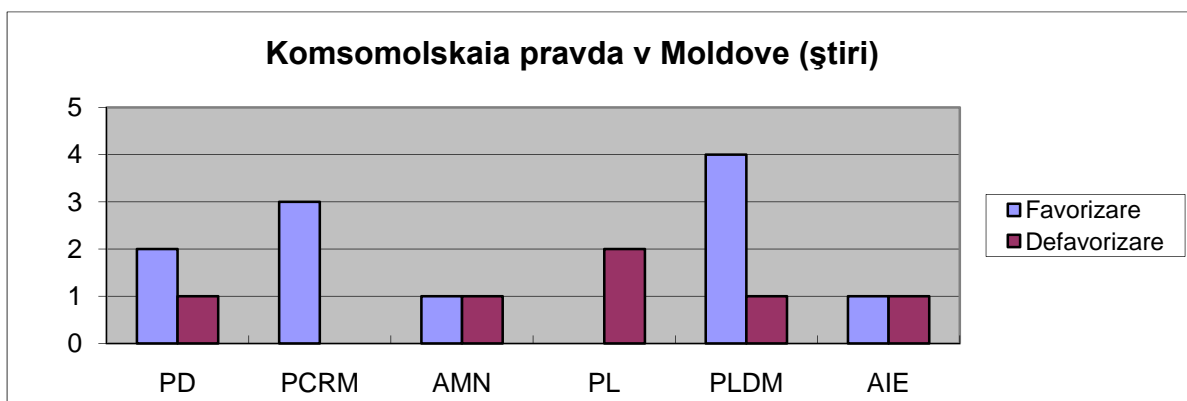
favorizant alți câțiva concurenți electorali: Partidul Popular Republican, Partidul Național Liberal, Mișcarea „Forța Nouă”.

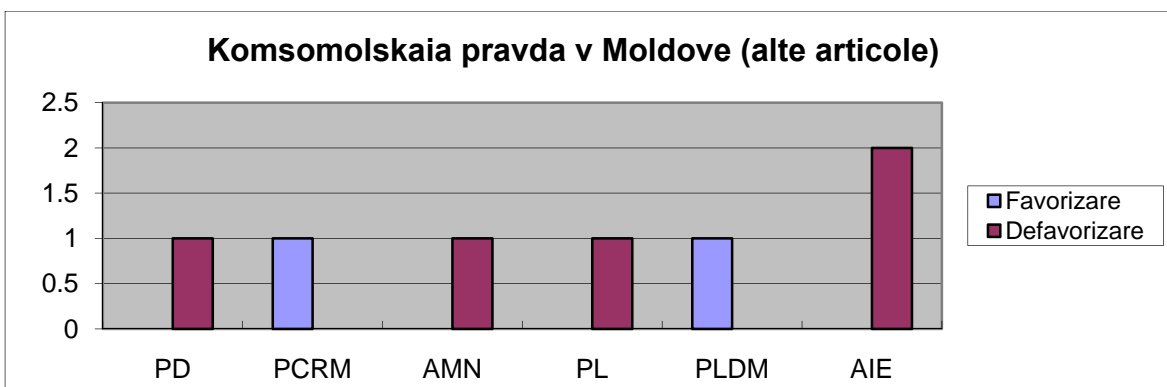
Diagramele 42 și 43. Concurenții favorizați sau defavorizați în materialele din Flux - frecvența

În știri, *Komsomolskaia pravda v Moldova* a prezentat unii concurenții electorali atât în context negativ, cât și în context pozitiv (PLDM, PD, AMN), păstrând un anumit echilibru editorial. Acest lucru nu se poate spune însă despre concurenții electorali PCRM (care a fost prezentat în aspect favorizant atât în știri, cât și în alte materiale) și PL (care, din contra, a fost defavorizat).

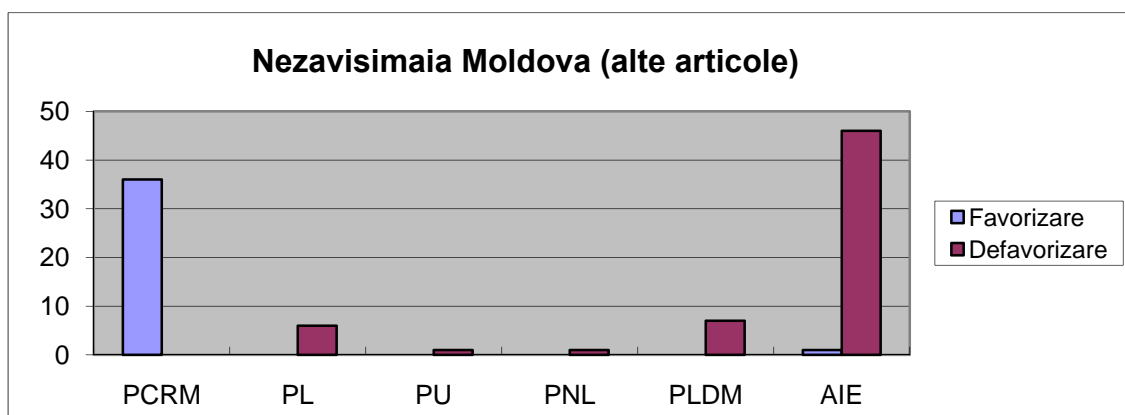
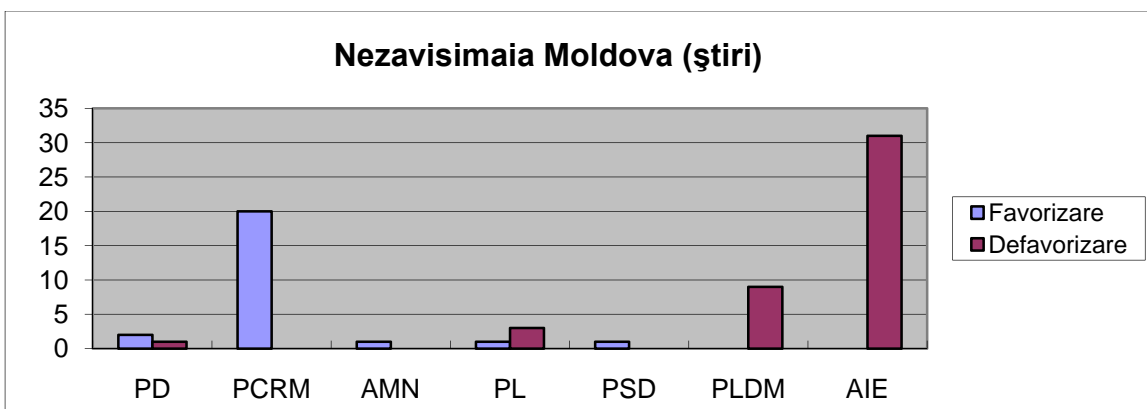
Diagramele 44 și 45. Concurenții favorizați sau defavorizați în materialele din *Komsomolskaia pravda v Moldova* - frecvența

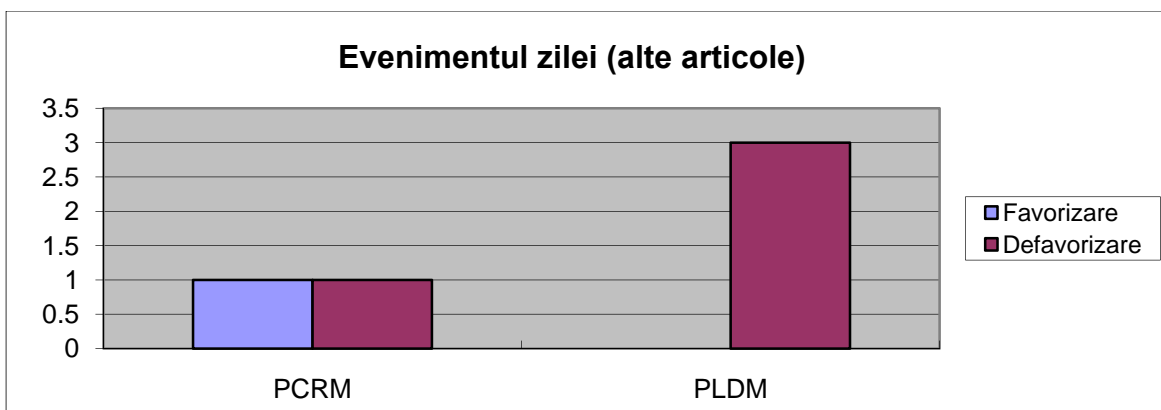
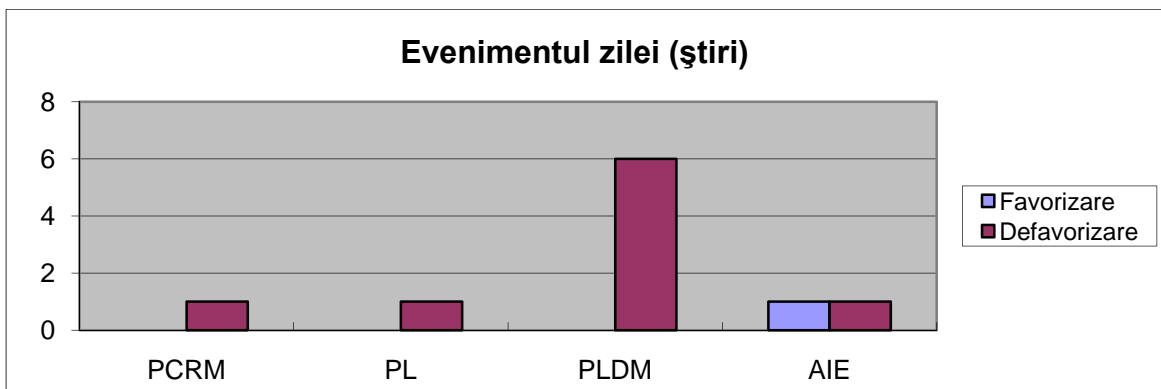
Ziarul *Nezavisimaia Moldova* a favorizat intens PCRM atât în știri, cât și în alte materiale publicate. În același timp, ziarul a criticat dur AIE și unele partide componente ale Alianței, în special PLDM și PL. De remarcă că numărul materialelor laudative la adresa PCRM este chiar mai mic decât al articolelor critice la adresa actualei guvernări. Astfel, *Nezavisimaia Moldova* demonstrează angajamentul politicii sale editoriale interesului electoral al PCRM.

Diagramele 46 și 47. Conurenții favorizați sau defavorizați în materialele din *Nezavisimaia Moldova* - frecvența

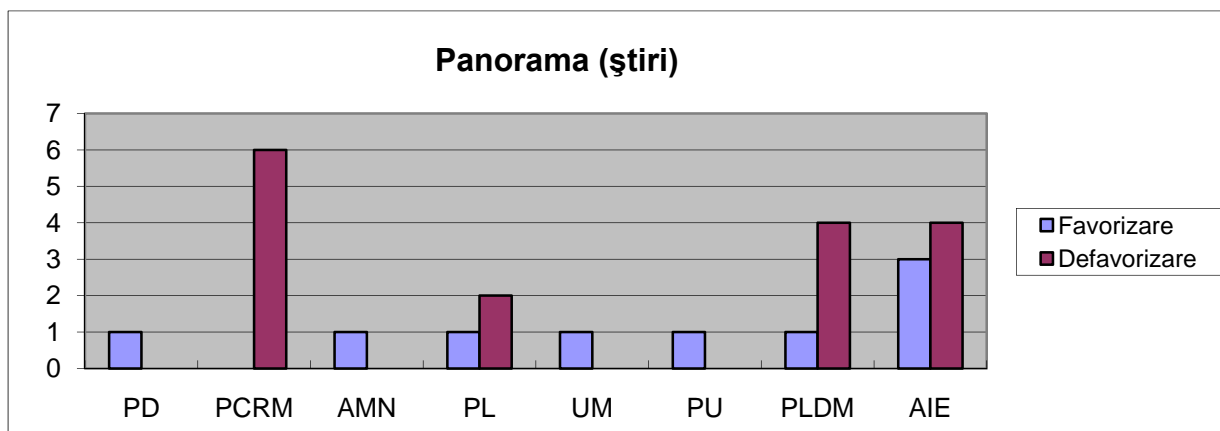
În materialele publicate în ziarul *Evenimentul Zilei* se remarcă tendința de prezentare în context defavorizant, în principal, a PLDM, mai rar a PCRM și PL. Ceilalți concurenți electorali aproape că nu apar în paginile ziarului.

Diagramele 48 și 49. Concurenții favorizați sau defavorizați în materialele din Evenimentul Zilei – frecvența

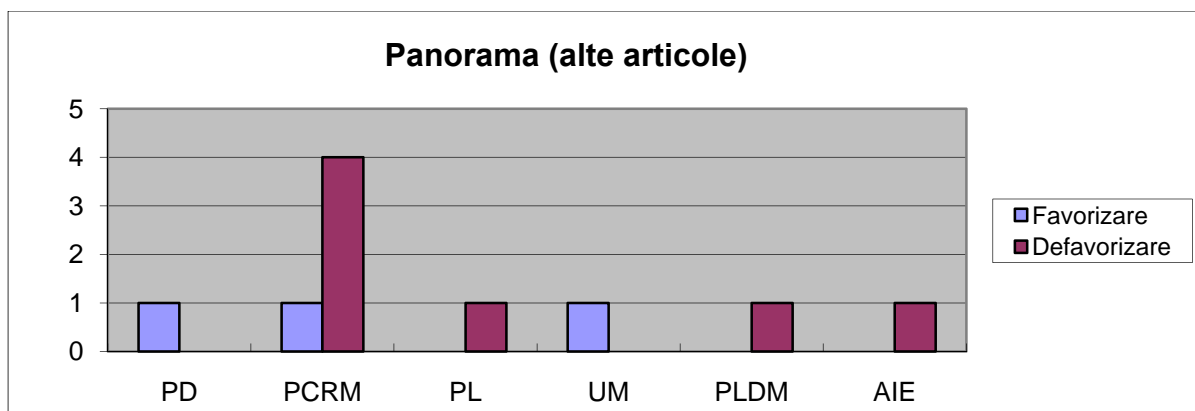

Ziarul *Panorama* prezintă în context negativ în toate știrile și critică în majoritatea celorlalte materiale jurnalistice concurențul electoral PCR. Uneori, apare în context negativ și AIE sau componentele acestuia PLDM și PL. Alți concurenți electorali au apărut mai puțin în paginile ziarului în prima perioadă de monitorizare.

Diagramele 50 și 51. Concurenții favorizați sau defavorizați în știrile din Panorama – frecvența

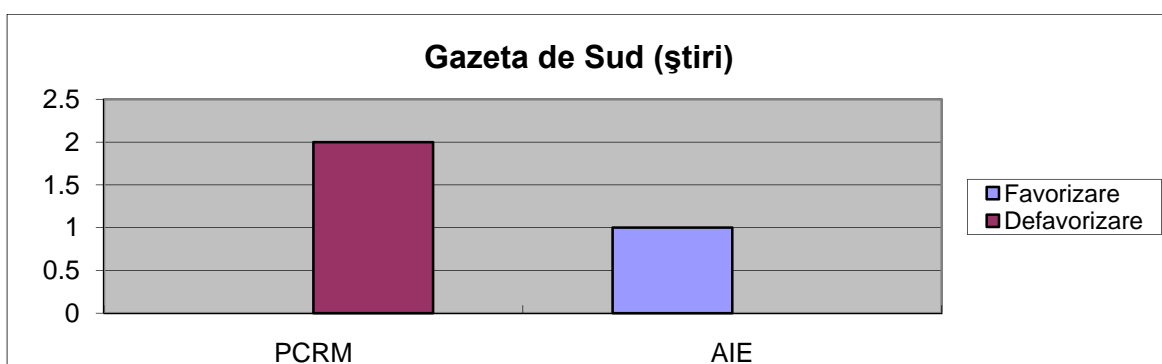

Săptămânalul *Gazeta de Sud* a publicat în primele două săptămâni ale perioadei electorale doar știri în care PCRM a fost prezentat în context negativ, iar AIE – în context pozitiv.

Diagrama 52. Concurenții favorizați sau defavorizați în știrile din *Gazeta de Sud* - frecvența

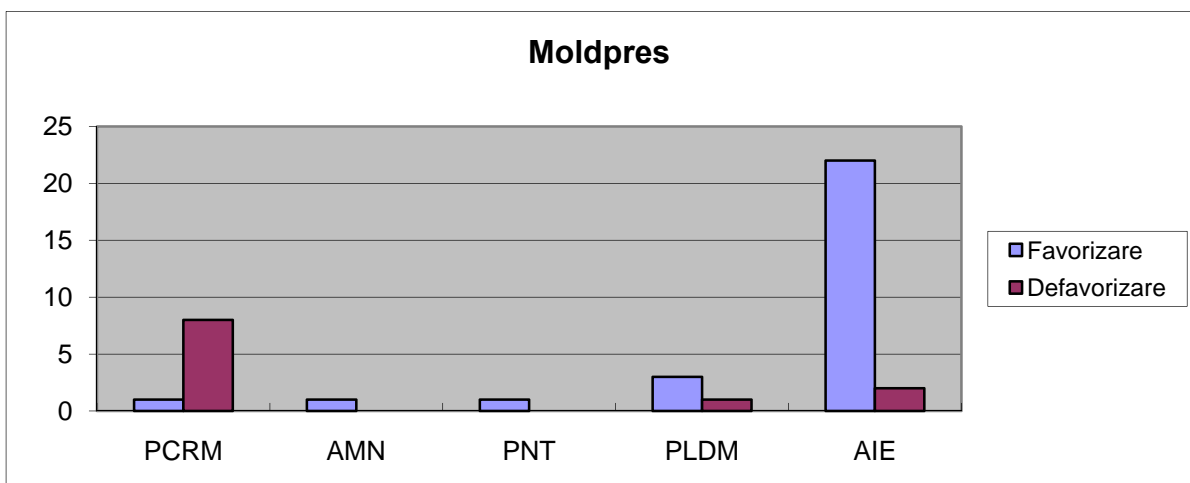

În perioada 28 septembrie – 10 octombrie, ziarele publice *Golos Bălți* (Bălți) și *Vesti Gagauzii* (Comrat), ca și ziarul independent *Cuvântul* (Rezina) au publicat doar materiale neutre care se referă la procesul electoral.

5.2.2. Agenții de presă și portaluri de știri

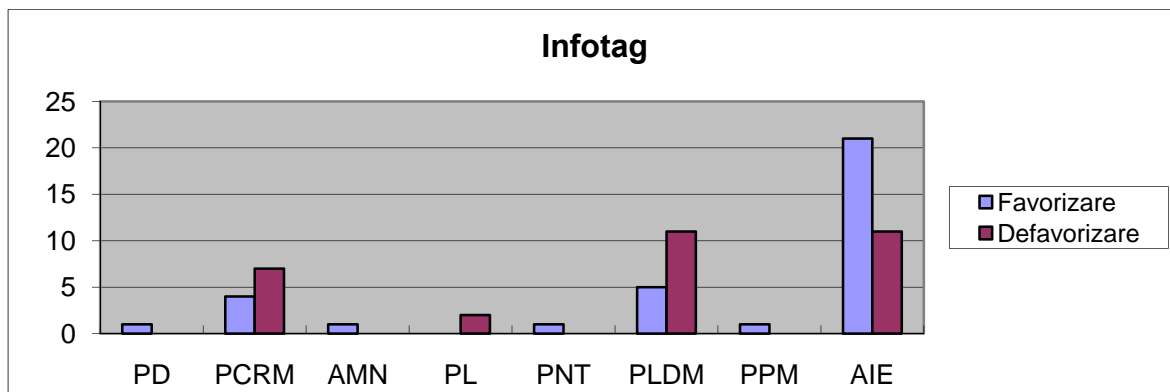
Agencia de știri *Moldpres* a difuzat știri care, preponderent, au pus în lumină favorabilă alianța de guvernare (întâlnirile oficialilor moldoveni cu diplomați din străinătate, participarea conducerii țării la diferite evenimente etc.). În câteva știri, PCRM a fost prezentat în context negativ, iar ceilalți concurenți electorali au apărut mai rar, în știri cu caracter neutru.

Diagrama 53. Conurenții favorizați sau defavorizați în știrile Moldpres - frecvența

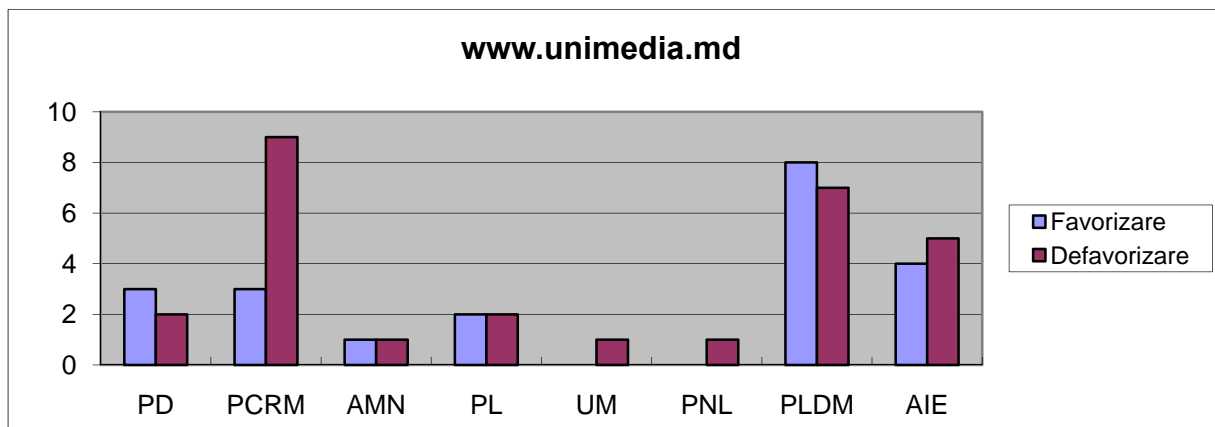
Agencia de știri *Infotag* reflectă campania electorală mai mult sau mai puțin echilibrat, prezentând evenimentele organizate de concurenții electorali sau cu participarea acestora. În cazul unor acuzații lansate public de unii concurenți electorali în adresa altora, agenția nu întotdeauna solicită opinia părții acuzate. În general, principalii actori politici sunt prezentați de *Infotag* atât în context pozitiv, cât și în context negativ.

Diagrama 54. Conurenții favorizați sau defavorizați în știrile Infotag – frecvența

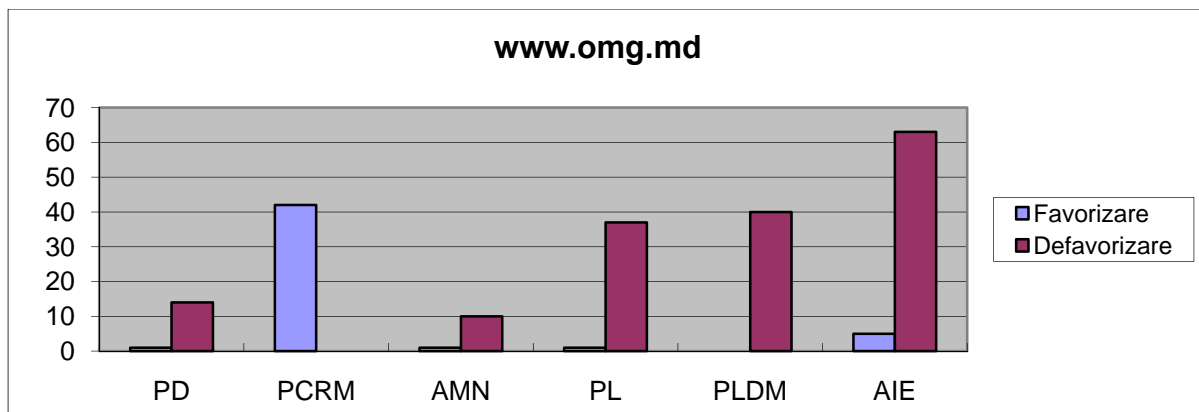
În știrile plasate pe www.unimedia.md concurenții electorali sunt prezentați diferit, deseori prin prisma declarațiilor pe care le fac liderii partidelor în raport cu oponenții lor politici, prezentând, de regulă, și reacția părții opuse. Din punct de vedere editorial, portalul acordă mai multă atenție PCRM care apare mai des în context negativ și PLDM care apare atât în aspect favorizant, cât și defavorizant.

Diagrama 55. Concurenții favorizați sau defavorizați în știrile de pe www.unimedia.md – frecvența

Știrile plasate în perioada de raport pe site-ul www.omg.md indică asupra faptului că acest site este o resursă de agitație în favoarea PCRM și de critică dură, fără drept de replică și pe un ton denigrator, a oponentilor politici ai PCRM, în special PLDM și PL.

Diagrama 56. Concurenții favorizați sau defavorizați în știrile de pe www.omg.md – frecvența

ANEXĂ

Studiu de caz nr.1

Context 28.09.2010 Președintele interimar Mihai Ghimpu a semnat decretul de dizolvare a parlamentului și a stabilit data alegerilor parlamentare anticipate pentru 28 noiembrie.		
Media	Prezentare media	Constatări
Publika TV, 19.00	Președintele interimar Mihai Ghimpu a semnat decretul de dizolvare a actualului Legislativ. Acesta a anunțat că alegerile parlamentare anticipate se vor desfășura la 28 noiembrie, anul curent. Astfel, timp de două luni, partidele politice vor fi antrenate în campanie electorală.	Publika TV are două subiecte despre semnarea decretului. Primul este un sincron din declarația președintelui. Cel de-al doilea subiect este o relatare în direct de la Palatul Parlamentului. Atât primul, cât și celălalt sunt echidistante și imparțiale. Publika TV nu vine cu mai multe explicații pe marginea subiectului.
N4, 19.30	Parlamentul a fost dizolvat. Președintele a semnat decretul în fața presei. „Așa dar MG a rămas fără nici un as în mână precum obișnuia să spună pentru a preîntâmpina alegerile parlamentare anticipate”. „Însăși Ghimpu recunoaște că este nemulțumit de activitatea sa de șef de stat și Parlament”. „În pofida mai multor păreri expuse de juriști și politicieni, Ghimpu spune că el va rămâne șef de stat până se va alege noul Parlament.”	Pe tot parcursul reportajului apar mai multe accente negative pe care le pune reporterul și care îl prezintă pe șeful interimar al statului într-o lumină nu tocmai pozitivă. Chiar de la început reporterul vine cu o constatare care îi aparține, ca mai apoi să continue cu alte afirmații lipsite de echidistanță și imparțialitate. Pentru a mai diminua tonul critic la adresa președintelui, autorul materialului face trimitere la „păreri expuse de juriști și politicieni” fără să dea nici un nume, fapt care lipsește de credibilitate aceste afirmații.
Jurnal TV, 20.00	Președintele interimar Mihai Ghimpu a semnat decretul de dizolvare a Legislativului. Totodată Mihai Ghimpu a precizat că până la investirea noului Parlament, deputații se vor întruni în	Subiectul este unul simplu, compus dintr-un intro și sincron cu Președintele interimar. Știrea este imparțială și obiectivă, dar nu oferă explicații de la experți pentru a-l

	ședințe și vor adopta doar legi organice. Șeful statului a concretizat și data alegerilor parlamentare anticipate, care vor avea loc pe 28 noiembrie curent.	ajuta pe telespectator să înțeleagă mai bine cele întâmplate.
Moldova 1, 21.00	Postul transmite declarația lui Mihai Ghimpu în legătură cu semnarea decretului de dizolvare a Parlamentului. Jurnalistul spune că acesta a constatat „cu regret” că trebuie să semneze acest document și menționează, citând președintele, ce urmează să mai facă Parlamentul după anunțarea dizolvării. Într-o altă știre separată Eugen Știrbu, președintele CEC, anunță că mâine va fi dat startul campaniei electorale.	Știrea este prezentată obiectiv și imparțial. Jurnalistul nu a încercat să afle și să ofere mai multe explicații de la alți actori politici pe marginea subiectului. Știrea alăturată acestui material în baza unei declarații a președintelui CEC vine cu o dezvoltare a informației, dar nu îl ajută pe telespectator să înțeleagă de ce a fost dizolvat Parlamentul.
NIT, 22.00	„Moment istoric pentru RM. Mihai Ghimpu a semnat ultimul decret, cel de dizolvare a Parlamentului.” „Șeful statului și-a exprimat regretul că actuala guvernare a sfârșit...”, „S-a văzut cu ochiul liber cum mâna liderului alianței tremura în clipa când își semna apusul guvernării.” Iurie Munteanu, secretar PCRM: „Azi Ghimpu încă o dată a confirmat că nici el, nici făptașii lui..., nu au avut intenția de a dizolva Parlamentul... Azi Ghimpu înnegrindu-se și semnând decretul, tremurând încă o dată a recunoscut...”. Reporter: „La sfârșitul mandatului, Ghimpu a recunoscut că nu este satisfăcut de rezultatele guvernării și se simte foarte obosit”.	„Momentul istoric” prezentat de NIT abundă în aprecieri și exprimări caustice la adresa Președintelui interimar și a alianței de guvernare fie rostite de reporter, fie de sursele acestuia (actuala guvernare a sfârșit, Ghimpu înnegrindu-se și tremurând). Reportajul este dominat de comentariile și interpretările reporterului la felul cum a fost semnat decretul. El spune că președintelui i-a tremurat mâna când a semnat decretul, dar acest lucru nu se vede în gross planul prezentat în reportaj. Sursa solicitată de reporter mai degrabă vine cu o notă de cabotinism în loc să aprecieze sau să comenteze evenimentul. Reportajul nu poate fi considerat imparțial și echidistant, iar pluralitatea de opinii sfârșește printr-o afirmație care favorizează

		PCRM.
Prime TV, 21.00	Președintele interimar a semnat decretul de dizolvare a Parlamentului. Potrivit documentului, la 28 noiembrie, moldovenii vor fi chemați la urne pentru a alege un nou Parlament. Până la alegeri, deputații se mai pot întruni în ședință, însă pot adopta doar legi și hotărâri simple. Dizolvarea Parlamentului are loc exact cu 60 de zile înaintea alegerilor parlamentare anticipate. Parlamentul Republicii Moldova a fost dizolvat, după cele două încercări de a alege șeful statului au eșuat, la fel ca și încercarea de a modifica, prin referendum, articolul 78 din Constituție, astfel încât președintele să fie ales de popor.	Subiectul este tratat imparțial și echidistant. Spre deosebire de alte posturi de televiziune, Prime TV oferă și un background mai informativ în care explică contextul dizolvării și consecințele. Știrea nu oferă spațiu pentru alte surse, ci doar imagini de la conferința de presă la care președintele a semnat decretul.
2 Plus, 20.00	Președintele Mihai Ghimpu a semnat astăzi decretul de dizolvare a legislativului în fața jurnaliștilor.	Știrea este obiectivă și imparțială, dar lipsește diversificarea de surse pentru a oferi mai multe explicații pe marginea subiectului.
Vocea Basarabiei, 18.00	Președintele interimar Mihai Ghimpu a semnat decretul privind dizolvarea Parlamentului. Moment care semnaleză și începutul campaniei electorale pentru alegerile anticipate. „Iată că a venit și ziua care confirmă că eu mă voi conforma prevederilor Constituției și degrabă vă veți convinge că toți acei care au afirmat că Ghimpu nu va dizolva Parlamentul, că Ghimpu-i așa, au făcut politică proastă și au mințit cetățenii”.	Insertul selectat face trimitere la „toți acei care au făcut politică proastă”, dar nu oferă loc niciunui expert sau politician de a explica prin ce a fost politica lor proastă, sau cât de corectă este această decizie a lui Mihai Ghimpu.
Radio Moldova, 19.00	Președintele interimar a semnat decretul privind dizolvarea Parlamentului de legislatura a XVIII-a. El și-a exprimat regretul că trebuie să semneze acest document, cu toate acestea Mihai Ghimpu a vorbit și de partea bună a lucrurilor,	Faptul că informația despre dizolvarea Parlamentului face parte dintr-un reportaj de la un breafing al AIE, îngreunează perceperea informației și creează o legătură nefirească între cele două subiecte.

	exprimându-și convingerea că cetățenii care au votat pentru schimbare vor lupta pentru aceasta până la capăt. Subiectul este dezvoltat în emisiunea <i>Panorama Zilei</i> ca o continuare a reportajului de la un breafing al AIE.	Cu atât mai mult că între ele nu există nicio tangență. În primul subiect, Mihai Ghimpu apărea ca unul din liderii AIE, iar în cel de-al doilea ca Președinte interimar al țării. Subiectul este confuz.
Concluzii În majoritatea știrilor realizate la acest subiect lipsește contextul în care a fost semnat documentul și interpretările din partea unor comentatori independenți care să îi ajute pe cetățeni să înțeleagă ce înseamnă semnarea acestui decret. Singurii care vin cu detalii sunt cei de la NIT, dar exagerează prin comentariile caustice pe care le face sursa și observațiile nefondate ale reporterului, ceea ce lipsește subiectul de imparțialitate și obiectivitate.		

Studiu de caz nr. 2

Context 28.09.2010 Ultima ședință a Parlamentului a fost anulată prin decizia a trei lideri de AIE care au declarat că ședința nu mai e necesară din moment ce Guvernul și-ar fi asumat propria răspundere pentru proiectul de lege privind acordarea unor compensații.		
Media	Prezentare media	Constatări
Moldova 1, 21.00	PD, PL și AMN s-au supărat pe decizia premierului de a-și asuma responsabilitatea în fața Parlamentului. Ei l-au acuzat de populism, pentru că o astfel de lege urma să fie votată în Parlament. În replică, premierul a amintit că Guvernul este de coaliție și prin urmare este al AIE.	Subiectul este prezentat imparțial, echidistant și echilibrat.
Publika TV, 19.00	Alianța pentru Integrare Europeană este pe muchie de cuțit. Astăzi, nemulțumirile au răbufnit din nou. Ședința parlamentului a fost amânată, iar Mihai Ghimpu, Marian Lupu și Serafim Urechean l-au atacat în cor pe Vlad Filat. Fiecare dintre ei s-a declarat nemulțumit de modul în care premierul a ales să anunțe rectificările la Legea Bugetului.	Subiectul este compus din două părți. Informațiile despre situația din alianță este redată într-o transmisiune în direct. Acestea sunt urmate de declarațiile făcute de cei patru lideri. Materialul este imparțial și echidistant.
NIT, 22.00	„Deputații AIE s-au ascuns într-o ședință cu ușile închise”. „Ședința a fost ignorată	Subiectul atrage atenția prin durata relativ mare pentru un reportaj

	de premier în mod demonstrativ, pe scări liderii AIE nu-și ascundeau emoțiile, cei trei se întreceau în declarații”. Reporter: „Dacă mai existau persoane care credeau că AIE mai există, evenimentul de ieri a demonstrat decesul. Partenerii mai încearcă să arate că nu se înecă la mal.” „Vladimir Filat a dat de înțeles colegilor că drumurile lor s-au separat și că bonusurile electorale ale inițiativelor sociale nu vor fi împărțite. De facto, AIE nu mai există. De remarcat că la Cancelaria Parlamentului a fost înregistrată doar o singură inițiativă de indexare a pensiilor depusă de PCRM.”	dintr-un jurnal - 5.15 minute. Neînțelegerile dintre liderii AIE îl inspiră pe reporterul NIT, astfel că acesta folosește mai multe comentarii pe marginea evenimentului. În acest context, reportajul pare mai degrabă comentariu decât o știre sau relatare. Chiar dacă reporterul face trimitere la reacția premierului Filat, în material lipsește poziția lui, ceea ce pune mai multe semne de întrebare dacă într-adevăr premierul a spus asta sau a lăsat să se înțeleagă cele afirmate de reporter. Autorii subiectului folosesc imagini din arhivă fără a menționa acest fapt, ceea ce creează o mare contradicție între subiecții știrii. (Exemplu: în timp ce Mihai Ghimpu vorbește despre Vladimir Filat, ultimul apare stând într-un fotoliu și zâmbind).
N4, 19.30	Scandal fără precedent în AIE. Filat este învinuit de populism și de faptul că aplică lovituri alianței, că manipulează miniștrii care vin din alte partide. Într-un alt subiect, Vlad Filat cheamă liderii AIE să se calmeze.	Postul de televiziune a oferit spațiu amplu acestui subiect. În primul material apar cei trei lideri care au dat mai multe aprecieri gestului primului ministru, iar în al doilea apare Vlad Filat care răspunde acestor aprecieri. Luată la un loc aceste știri creează un echilibru, atâta doar că primul subiect este mai amplu și are mai multe atacuri la adresa primului ministru.
Jurnal TV, 20.00	În ajun de alegeri cearta din interiorul Alianței pentru Integrare Europeană ia amploare. În cadrul ședinței alianței, liderii PL, AMN și PD au cerut socoteală	Subiectul este echilibrat prin prezentarea tuturor părților implicate. Toate acestea au timp egal pentru prezentarea poziției lor.

	Guvernului pentru rectificările bugetului de stat făcute ieri de executiv. Membrii fracțiunii PLDM au părăsit ședința Alianței, în semn de protest. Membrii Alianței au criticat decizia premierului Vlad Filat și l-au acuzat de egoism politic și interese electorale. Premierul Vlad Filat se apără. Din cauza neînțelegerilor din cadrul AIE, a fost anulată ultima ședință a actualului Parlament.	Limbajul este unul pertinent, iar mesajul știrii este echidistant și imparțial.
2 Plus	AIE nicidecum nu poate ajunge la linia de finis fără scandaluri. Liderii AIE au decis să îl penalizeze pe Vlad Filat pentru asumarea responsabilității pentru modificarea bugetului și au anulat ședința Parlamentului.	Știrea pune accent pe nemulțumirea celor trei membri ai AIE (M.Lupu, S.Urechean și M.Ghimpu) față de decizia premierului de a-și asuma răspunderea în fața Parlamentului în legătură cu modificarea Legii bugetului de stat. În știre nu apare replica premierului la acuzațiile celor trei, acesta fiind dată de un reprezentant al PLDM. Vlad Filat apare în altă știre în care face trimitere la observațiile liderilor de Alianță. Imparțialitatea și echidistanța este oferită de un tot întreg, și nu de subiectul în care erau reflectate neînțelegerile din Alianță.
Prime TV, 20.00	Scandal de proporții pe ultima sută de metri în Alianța de guvernământ. Betonul, dar și răbdarea liderilor AIE pare să fi crăpat după ce colegul acestora, premierul Vlad Filat a decis ieri să modifice bugetul pentru anul 2010 fără a consulta majoritatea parlamentară. Gestul premierului însă a fost înțeles altfel de către liderii alianței de guvernământ. Filat a declarat că a "sesizat un pericol că proiectul nu ar fi fost votat în Parlament și	Știrea este prezentată echilibrat, cu prezența tuturor surselor. Reporterul a dat dovadă de imparțialitate și echidistanță. Cu toate acestea există unele exprimări care lasă loc unor interpretări, dar acestea sunt minore și nu afectează subiectul în ceea ce privește echidistanța și imparțialitatea acestuia.

	nu a vrut să supună riscului cetățenii, care urmează să beneficieze de aceste ajutoare".	
Vocea Basarabiei, 18.00	Ultima ședință a Parlamentului a fost anulată, prin decizia a trei lideri de AIE care au declarat că ședința nu mai e necesară din moment ce Guvernul și-ar fi asumat propria răspundere pentru proiectul de lege privind acordarea unor compensații. Trei lideri ai AIE au declarat că se arată deranjați de gestul premierului Vlad Filat.	Cei trei lideri fac mai multe declarații pe marginea situației care a intervenit în AIE și critică Guvernul pentru răspunderea asumată în afara Parlamentului. Poziția premierului Vlad Filat este prezentată într-o știre separată. Cele două subiecte luate la un loc oferă echilibru. Știrile sunt imparțiale și echidistante.
Radio Moldova, 19.00	Trei lideri din AIE l-au criticat dur pe Vlad Filat pentru decizia de ieri a Executivului. Acesta, potrivit lor, a ignorat înțelegerile din Alianță, dar și proiectul Parlamentului privind modificarea bugetului. Ghimpu s-a arătat deranjat de decizia primului ministru. Lupu l-a acuzat pe Filat de egoism politic și că acțiunile acestuia au fost ghidate de acțiuni electorale. Urechean spune că așteptările lui au fost mai mari. Mihai Godea a fost mai calm în afirmațiile sale.	Jurnalistul își permite unele aprecieri în ceea ce privește atitudinea față de pozițiile liderilor politici.
Concluzii Mai multe mass media nu au dat explicații, ci doar s-au referit la cele întâmplate. Unele televiziuni au venit cu observații proprii pe marginea subiectului, ceea ce a făcut greu de înțeles mesajul liderilor politici, iar alte posturi de televiziune au prezentat subiectul în două materiale diferite, ceea ce a produs și mai multă confuzie pe marginea neînțelegerilor din Alianță.		

Studiu de caz nr. 3

Context 05-06.10.2010 Premierul Vlad Filat, lider al PLDM, a cerut membrilor Executivului, care se regăsesc în listele electorale pentru alegerile din 28 noiembrie, să-și retragă candidatura și să-și continue munca la Guvern.

Media	Prezentare media	Constatări
Prime TV, 20.00	Premierul susține că partidele din Alianță ar trebui să delege, pentru perioada campaniei electorale, alți miniștri, care urmează a fi numiți prin decret prezidențial. Liderul Alianței Moldova Noastră a calificat această propunere drept un truc electoral. Președintele Partidului Democrat, Marian Lupu, spune că activitatea Executivului nu poate fi afectată de faptul că o bună parte din miniștri vor degreva, întrucât aceștia pot fi înlocuiți de către viceministri. Și membrii Biroului Politic al Partidului Liberal s-au arătat nedumeriți de faptul că Vlad Filat nu a consultat colegii din Alianță privind activitatea miniștrilor.	Se pornește de la o declarație a premierului Filat care este doar citat pe imaginea clădirii Guvernului. Ceilalți lideri apar la cadru, cu excepția Partidului Liberal. Poziția acestui partid este prezentată dintr-un comunicat plasat pe site-ul PL. Reieșind din acestea, dar și din spațiul oferit fiecărei surse, știrea nu este echidistantă și imparțială și nu respectă echilibrul surselor.
NIT, 22.00	Se aprind tot mai mult spiritele în AIE. Filat acuză colegii de coaliție că s-au apucat de campanie, Guvernul a ajuns să fie nefuncțional. Ceilalți trei l-au acuzat pe Filat de nerespectarea Constituției și depășirea atribuțiilor de prim ministru. Astăzi guvernul era aliniat în formulă deplină, <u>cel mai probabil</u> pentru ultima dată. Discuții cu miniștri de la PL, AMN, PD susține că Filat face din țânțar harmăsar.	Deși sunt prezente majoritate surselor, materialul este confuz. În el sunt prezente mai multe acuzații care fac parte din diferite subiecte. Cei trei lideri ai guvernării, deși sunt citați de mai multe ori așa și nu ajung să spună ceva fără intermediul reporterului. Parțialitatea jurnalistului este evidentă din utilizarea mai multor vorbe înaripate ale unor personalități din politica moldovenească și concluzii care îi aparțin.
Jurnal TV, 20.00	Se bat pentru... miniștri. În timp ce Partidul Liberal a decis să-și retragă capii ministerelor de pe listele electorale, reprezentanții Partidului Democrat spun că nici nu se gândesc să-i restituie lui... Filat miniștrii. Pe de altă parte, Alianța Moldova Noastră spune că nu a luat,	Deși începe cu o comparație – cei patru se ceartă ca la poarta târgului – autoarea revine la forma clasică de prezentare a unei relatări în care se regăsesc mai multe surse și puncte de vedere. Cu excepția premierului Vlad Filat care este

	deocamdată, nici o decizie în acest sens. Reacția PL-ului, AMN-ului și PD-ului vine după ce premierul Vlad Filat, lider al PLD, a cerut membrilor Executivului, care se regăsesc în listele electorale pentru alegerile din 28 noiembrie, să-și retragă candidatura și să-și continue munca la Guvern.	doar citat de mai multe ori. Materialul este imparțial și echidistant și mai puțin echilibrat.
Publika TV	Vlad Filat vrea miniștrii înapoi în Executiv. Premierul s-a adresat colegilor din Alianță, prin intermediul presei, și le-a cerut ca o parte din membrii Guvernului să fie delegați înapoi la Guvern, sau să fie înlocuiți pe listele electorale. Reacțiile de la partenerii alianței nu au întârziat.	Subiectul este împărțit în două. În prima parte este prezent un sincron de la conferința lui Filat, în partea a doua sunt reacțiile liderilor de alianță. Materialele sunt compuse doar din reacții fără comentarii și interpretări.
N4, 19.30	Guvernul a rămas fără miniștri. 11 șefi de ministere au fost incluși în listele electorale, iar acum guvernul nu are cvorum pentru a organiza ședințele cabinetului de miniștri. În replică M. Lupu îi spune premierului să rezolve problemele cu ajutorul viceministrilor.	Știre dominată de premierul Vlad Filat prin intervențiile sale la o conferință de presă. Celelalte formațiuni nu sunt prezente, sau doar citate. Știrea nu este imparțială și echidistantă și nu respectă în totalitate pluralismul de idei.
2 Plus	Nu a reflectat subiectul	
Moldova 1, 21.00	Liderul PLDM, premierul Vlad Filat cheamă miniștrii înscriși în campania electorală să revină în Guvern pentru a asigura funcționarea executivului. Unii colegi de alianță declară că și viceministrii pot asigura interimatul.	Subiect echilibrat cu declarații ale tuturor părților implicate.
Radio Moldova, 19.00	Guvernul RM nu mai poate lua decizii după ce 11 miniștri au fost incluși pe listele partidelor politice pentru alegerile din 28 noiembrie, a declarat premierul Vlad Filat în cadrul unei conferințe de presă. PLDM face apel către colegii din AIE să își delege colegii în Guvern.	Reporterul trece de la subiectul listelor electorale la alte declarații politice pe marginea alegerilor anticipate. Postul de radio dă părerea unor experți pe marginea miniștrilor de pe listele electorale, dar nu prezintă opinia celor vizați, adică a altor partide din alianța de

		guvernare. În aceste condiții materialul nu întrunește condițiile unui subiect echilibrat și imparțial.
Vocea Basarabiei, 18.00	Mai mulți miniștri ai cabinetului Filat vor fi nevoiți să demisioneze din posturile pe care le dețin după ce aceștia au fost incluși pe listele electorale.	Știre generală, prin citate din lege și enumerarea celor care trebuie să degreveze din funcții în caz că sunt prezenți pe listele electorale. Imparțială și echidistantă.
Vocea Basarabiei, 18.00	Premierul Vlad Filat cere miniștrilor să revină în Guvern sau să delege alte persoane pentru a asigura funcționalitatea executivului.	Știrea este imparțială, echidistantă și echilibrată. Prezintă toate punctele de vedere.
Concluzii Solicitarea premierului Filat a fost amplu mediatizată de mass media monitorizată. Unele chiar au revenit și a doua zi după consumarea evenimentului cu prezentarea unor reacții întârziate care nu au putut fi amplasate în ziua când premierul a făcut anunțul. Majoritatea subiectelor au fost echidistante și imparțiale, cu excepția NIT care folosește un limbaj prea nuanțat pentru prezentarea liderilor alianței de guvernare.		

Studiu de caz nr. 4

Context 06.10.2010 Președintele interimar Mihai Ghimpu a semnat proiectul de lege aprobat de Guvern prin care își asuma răspunderea pentru modificarea bugetului pentru anul 2010.		
Media	Prezentare media	Constatări
Prime TV, 21.00	Astăzi, actul legislativ a fost semnat de către președintele interimar Mihai Ghimpu, nu însă fără învinuiri reciproce enunțate de ambele părți. Mihai Ghimpu spune că premierul a încălcat Constituția atunci când a emis ordonanța de guvern privind modificarea legii bugetului. La rândul său, premierul neagă acuzațiile și-i sugerează lui Mihai Ghimpu să se adreseze la Curtea Constituțională.	Subiectul este tratat echidistant și imparțial la prima vedere, dar dacă e să fim mai atenți atunci acesta îi oferă premierului în comparație cu ceilalți actori politici o parte infimă pentru reacții. Trebuie menționat că premierul Vlad Filat este doar citat și nu apare pe viu cum este prezentat Mihai Ghimpu.
NIT	Ghimpu îl acuză pe Filat de încălcarea Constituției.	NIT prezintă evenimentul printr-o simplă știre preluată de la agenția

		Basa Press.
Jurnal TV	Mihai Ghimpu a semnat Legea privind modificarea bugetului de stat pentru anul 2010 și a promis că o va promulga până la sfârșitul zilei. Asta după ce a declarat în fața jurnaliștilor că Vlad Filat a încălcat Constituția atunci când a aprobat Hotărârea fără a consulta Legislativul. Premierul îl contrazice pe șeful statului și susține că a acționat legal. Premierul însă susține că a acționat în conformitate cu legislația în vigoare.	Știrea este imparțială și echidistantă.
Publika TV, 19.00	Încă un episod din războiul Mihai Ghimpu și Vlad Filat s-a consumat astăzi. Președintele interimar l-a acuzat pe premier că a încălcat prevederile Constituției atunci când a anunțat că Guvernul își asumă răspunderea pentru modificările la legea bugetului. Dar tot el a declarat că zarurile au fost aruncate și aceeași Constituție îl obligă să promulge actul normativ. Replica lui Filat a venit imediat. Premierul a spus că dacă și-a pus semnătura pe lege, președintele nu a făcut altceva decât să cadă în același păcat.	Subiectul este tratat imparțial și echidistant fiind construit doar din sincroanele celor doi. Pe final un reporter povestește despre cum a fost semnat decretul.
N4, 19.30 (05.10.2010)	Și totuși neînțelegerile dintre liderii Alianței continuă. Proiectul de lege aprobat acum două săptămâni care stârnise un adevărat scandal în AIE nu a fost publicat azi în Monitorul Oficial. Declarații ale premierului și președintelui interimar pe marginea ne semnării documentului.	Subiectul nu este echilibrat. Premierul are mai mult spațiu pentru explicații în defavoarea președintelui interimar. Nu putem vorbi și de imparțialitate, odată ce materialul începe cu o concluzie.
N4, 19.30 (06.10.2010)	Și când toată lumea credea că liderii Alianței s-au împăcat, astăzi neînțelegerile au luat amploare. Președintele interimar Mihai Ghimpu îl acuză pe premierul țării de încălcarea Constituției. Ghimpu a	Subiectul nu este echilibrat prin spațiul oferit celor două părți implicate. Premierul are mai mult spațiu și reușește întotdeauna să se facă mai înțeleș prin ceea ce declară

	declarat la conferință de presă organizată de doar trei din cei patru membri ai coaliției... că premierul a încălcat legea supremă a țării. În replică Filat îl îndeamnă pe Ghimpu să meargă la Curtea Constituțională dacă crede așa ceva.	în comparație cu celelalte surse solicitate în material.
2 Plus	Nu a reflectat subiectul	
Moldova 1	Filat a încălcat Constituția, dar voi semna modificările la legea Bugetului pentru binele țării, a declarat președintele Parlamentului, președintele interimar Mihai Ghimpu. La rândul său, premierul Vladimir Filat spune că președintele nu trebuia să semneze documentele dacă le consideră ilegale.	Materialul este simplu prin abordare. Reporterul preia doar duelul de replici între cei doi demnitari de stat. Imparțialitate și echidistanță este, dar nu există pluralitate de opinii care să îl ajute pe telespectator să înțeleagă până la urmă cine are dreptate.
Radio Moldova 19.00	Primul ministru a încălcat Constituția când a modificat legea bugetului pentru anul 2010 și a evitat să o treacă prin Parlament, a declarat președintele interimar Mihai Ghimpu. Premierul susține că nu a încălcat Constituția, iar cei care fac astfel de declarații ar fi bine să sesizeze Curtea Constituțională.	Subiectul este reflectat în mod imparțial și echidistant.
Concluzii În situația unui conflict între premier și președintele interimar nu este clar până la urmă cine a încălcat Constituția - cel care a înaintat documentul, sau cel care l-a semnat. Niciun post de televiziune nu a introdus în știrile sale explicații ale experților constituționaliști, ci doar au preluat replicile celor doi implicați în acuzații.		

Studiu de caz nr. 5

Context 05.10.2010 Președintele Partidului Comuniștilor participă la sesiunea de toamnă a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei la Strasbourg unde face declarații dure la adresa CoE.		
Media	Prezentare media	Constatări

Prime TV, (04.10.2010)	Vladimir Voronin critică Consiliul Europei. În cadrul discursului ținut la Sesiunea de toamnă a APCE, fostul șef al statului a învinuit comisarii europeni că și-au știrbit reputația de dragul simpatiilor politice. La noua sesiune APCE, Vladimir Voronin, membru al delegației moldovenești, a declarat că "Reputația Consiliului Europei de arbitru echidistant a fost sacrificată în favoarea simpatiilor politice...", iar modificările Codului Electoral pe care le-au operat liderii Alianței de guvernământ pentru referendumul din septembrie, au fost posibile "... din simplul motiv că (liderii AIE) au primit un semnal clar de susținere din partea conducerii Consiliului Europei". Liderul comuniștilor a cerut o monitorizare mai vigilentă a scrutinului electoral din 28 noiembrie.	Subiectul este structurat pe citate și informații despre întâlnirile fostului președinte cu oficialități de la Strasbourg. Au fost folosite imagini de arhivă. Materialul nu oferă echilibru prin diversitate de surse, ceea ce îl face parțial și neechidistant.
NIT, 22.00 (05.10.2010)	Liderul opoziției din RM, Vladimir Voronin s-a întâlnit cu mai multe oficialități de la Strasbourg. Atmosfera întrevederilor a fost una caldă, oficialitatea l-a întâlnit la ușa biroului său, a remarcat consecutivitatea și exactitatea îndeplinirii obligațiilor la realizarea recomandărilor instituțiilor juridice europene de către liderul PCRM. A apreciat pozitiv intenția PCRM de a modifica Constituția. Apreciind înalt propunerea PCRM... Partidul pe care îl reprezintă este în stare să fie cea mai constructivă forță politică.	Autorul reportajului de la Strasbourg citează oficialitățile europene, dar fără să ofere cuvânt acestora. Acest fapt trezește mai multe semne de nedumerire în legătură cu corectitudinea și adevărul celor menționate în reportaj. Materialul abundă în aprecieri pozitive date PCRM și liderului acestuia. Toate acestea fac din reportaj un material care lustruiește imaginea Partidului Comuniștilor și a președintelui acestei formațiuni. Jurnalistul nu a respectat normele echidistanței și imparțialității, iar lipsa altei voci, decât cea a liderului comuniștilor, face ca subiectul să ducă lipsă totală de echilibru.

		În material sunt folosite doar imagini de la filmări de protocol.
NIT, 22.00 (04.10.2010)	Voronin a învinuit Consiliul Europei de favorizarea AIE. Guvernarea a recurs la mai multe falsuri pe fundalul unei susțineri din partea CE.	Patru minute de acuzații la adresa AIE pentru modificările făcute în mai multe legi. Citate directe și indirecte din discursurile liderului comuniștilor. Nici una din acuzații fie la adresa unui reprezentant al CE, fie a guvernării de la Chișinău nu sunt însoțite de dreptul la replică. Materialul este unul părtinitor, nu respectă echidistanța și echilibrul surselor.
Jurnal TV, (05.10.2010)	Vladimir Voronin în vizită la Strasbourg. Președintele Partidului Comuniștilor participă la sesiunea de toamnă a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei. Este însoțit de deputații Grigore Petrenco și Mark Tkaciuk. Voronin va avea o scurta cuvântare în dezbaterile ce țin de raportul legat de referendumul constituțional care a avut loc în Republica Moldova. În știre este trecut în revistă programul lui Voronin de la Strasbourg.	Știrea este scurtă și ține mai mult de declarațiile anterioare ale liderului comuniștilor și mai puțin de cele declarate la Strasbourg. Materialul este imparțial și echidistant.
Publika TV	Nu a reflectat subiectul în principalul buletin de știri	
N4	Nu a reflectat subiectul	
2 Plus	Nu a reflectat subiectul	
Moldova 1, 21.00	Șefa delegației moldovenești la APCE, Ana Guțu speră, că viitorul președinte va fi ales de Parlament. Ea a făcut aceste declarații la APCE. Ea a mai spus că referendumul nu a fost un eșec, ci un exercițiu în premieră pentru Moldova.	Este doar o știre citită pe fundalul unor imagini de arhivă. Nu se regăsește nicio sursă. Materialul este echidistant, dar nu și imparțial pentru că dă doar citate din președintele delegației moldovene, nu și a opoziției sau a vreo unui alt reprezentant APCE. Din acest

		considerent nu putem vorbi nici de echilibru surselor
Radio Moldova 19.00	Nu a reflectat subiectul în principalul buletin de știri	
Concluzii Cu excepția postului de televiziune NIT, celelalte mijloace mass media monitorizate au atras puțină atenție vizitei lui Voronin la Strasbourg, iar trei posturi nu au reflectat evenimentul. Majoritatea subiectelor se bazau pe trecere în revistă a programului de lucru sau pe declarații anterioare făcute de Vladimir Voronin, sau nu menționau nimic de președintele PCRM, cum ar fi cazul TV Moldova 1. Singurul post care transmite amănunte de la Strasbourg este NIT. Acesta dezvăluie amănunte de la diferite întâlniri prezentând imagini protocolare și secvențe din alocuțiunea lui Voronin.		